

Administrationshus Tørring
Stationsparken 1
7160 Tørring

Att.: Natur og Vand

Fremsendt pr. digital post

Stationsparken 1
7160 Tørring
T: 79755000

Rikke Bjerg
D: +4579755673

Mail:
rikke.bjerg@hedensted.dk

Sagsnr. 06.02.10-P19-3-25

Den 19. december 2025

Tilladelse til etablering af faunapassager og vandløbsrestaurering i vandløb, vandområde o5203, der tilløber Rårup Å, As Vig

Hedensted Kommune har ansøgt om tilladelse til at gennemføre et restaureringsprojekt i et tilløb til Rårup Å. Beliggenheden fremgår af figur 1.

Beliggenhed

Projektet gennemføres i vandområde o5203, som jævnfør MiljøGIS for Vandområdeplanerne¹ benævnes Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Projektet gennemføres med udgangspunkt i vandløbsforekomsten (med id nr. o5203) jævnfør udpegningen i vandområdeplanen², som omfatter en 2,814 km lang strækning af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Strækningen begynder ved Vestermarksvej, nord for Klejs, og slutter ved udløbet i Rårup Å. Projektområdet fremgår af detailprojektets kortbilag. Se denne afgørelses bilag 2.

Projektets formål

Projektet gennemføres med det formål at forbedre de fysiske forhold i vandløbet, skabe fri faunapassage og opfylde kommunens forpligtelser jf. statens vandområdeplaner.

Formålet med projektet er at forbedre de fysiske forhold i vandløbet ved udlægning af gydegrus og skjulesten, fjernelse af spærringer i form af rørbroer samt sikring af fri faunapassage. Projektet skal bidrage til opfyldelse af målsætningen om god økologisk tilstand i henhold til statens vandområdeplaner³.

¹ MiljøGIS for offentliggørelse af vandområdeplaner 2021-2027 se eventuelt dette link: <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>.

² Af MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2015-2021 fremgår indsatsen som 'Indsats. Udlægning af groft materiale' og 'Indsats. Restaurering videreført fra VP1', hvor VP1 er Vandplaner 2009-2025. MiljøGIS for Vandområdeplaner 2015-2021 kan ses via dette link:

<https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>. Indsatsen er videreført i Vandområdeplaner 2021-2027, se eventuelt fodnote 1.

³ P.t. gældende Vandområdeplan er Vandområdeplaner 2021-2027 af den 15. juni 2023, Miljøministeriet.

Kommunens afgørelser

Der meddeles hermed tilladelse til gennemførelse af projektet "Restaureringsprojekt i Tilløb til As-Rårup Skelbæk"⁴, som vedrører mindre strækningbaserede restaureringer.

Afgørelse efter miljøvurderingsloven

Hedensted Kommune træffer efter miljøvurderingslovens⁵ § 21 afgørelse om, at projektet ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelse efter miljøvurderingsloven er ikke en tilladelse til projektet, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Er afgørelsen ikke udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den.

Afgørelse efter vandløbsloven

Tilladelse til projektet meddeles efter vandløbslovens⁶ § 37, der omfatter restaurering af vandløb, og § 25 i kapitel 7 i reguleringsbekendtgørelse⁷ om vandløb. Herudover meddeles tilladelse efter vandløbslovens §§ 47-48 til ændringer af rørbroer og overkørsler, jævnfør § 9 og § 10 i kapitel 4 i reguleringsbekendtgørelsen.

Hedensted Kommune træffer i særskilt afgørelse dispensation, jævnfør naturbeskyttelseslovens⁸ § 65 stk. 2, jævnfør § 3 i naturbeskyttelsesloven.

Denne afgørelse betinges af, at der er en gældende afgørelse efter miljøvurderingsloven.

I henhold til reguleringsbekendtgørelsens § 26 er udnyttelse af afgørelsen efter vandløbslovens § 37 betinget af, at der er en gældende dispensationsafgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 65 stk. 2.

Vilkår

Tilladelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Projektet skal udføres i overensstemmelse med det godkendte projektmateriale, herunder detailprojektering og teknisk forundersøgelse, som fremgår af denne afgørelses bilag 3.
2. Eventuelle ændringer i projektet skal inden udførelse godkendes af Hedensted Kommune.
3. Det er til enhver tid ansøgers ansvar, at entreprenøren er bekendt med vilkårene i denne tilladelse.
4. Arbejdet skal udføres med mindst mulig forstyrrelse af omgivelserne og under hensyntagen til flora og fauna.

⁴ I denne afgørelses bilag 3 er projektbeskrivelsen "Vandløbsrestaurering i Tilløb til As-Rårup Skelbæk, vandområde o5203. Teknisk forundersøgelse inkl. detailprojektering" af den 22. august 2023 udarbejdet af EnviDan A/S.

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM) (Miljøvurderingsloven).

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1217 af den 25. november 2019 om Vandløb (Vandløbsloven), jævnfør Lov om vandløb (Vandløbsloven), lov nr. 302 af 9. juni 1982 med senere ændringer.

⁷ Bekendtgørelse nr. 834 af 1. juli 2016 om vandløbsregulering og -restaurering m.v. (Reguleringsbekendtgørelsen).

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 927 af den 28. juni 2024 om naturbeskyttelse (Naturbeskyttelsesloven).

5. Af hensyn til dyrelivet må anlægsarbejdet som udgangspunkt kun udføres i dagtimerne på hverdage. Generelt skal støj- og lysforurening fra anlægsarbejdet minimeres, og der bør aldrig være permanent lys på vandflader og brinker.
6. Gravearbejdet kan påbegyndes, når afgørelsen er gældende og primært i januar-marts eller september-oktober, dog afhængig af vejrforholdene.
7. Overskudsjord og opgravet materiale må ikke deponeres i eller nær vandløbet, på arealer med beskyttet natur eller på arealer, hvor det kan forårsage afstrømning til vandløbet eller ændre afstrømningen på tværs af matrikelskel.
8. For at undgå tilbageløb af næringsstoffer, må oprenset materiale i form af mudder eller slam ikke spredes omkring vandløbet. Tilsvarende må materialet ikke spredes i beskyttet natur, da det vil tilføje næring til arealet og have en negativ betydning for den beskyttede natur.
9. Materialer skal fjernes eller planeres og tilpasses terrænet i overensstemmelse med lodsejeraftaler og gældende regler.
10. Det er bygherrens ansvar, at arbejdet ikke påbegyndes før øvrige relevante tilladelser, herunder dispensation efter naturbeskyttelsesloven, er opnået.
11. Ved arbejdets udførelse skal det sikres, at der ikke sker udvaskning af sand, jord, okker eller tørv til nedenfor liggende vandløbsstrækninger.
12. Ved etablering af gydebanks skal benyttes grus med fordelingen 85 % sten med diameter 16-32 mm og 15 % singels med diameter 32-64 mm. Gydebanks skal, hvor den specifikke lokation tillader det, etableres med fald på 5 promille, og hvor det ikke er muligt, etableres gydebanks med fald som ansøgt på 3-4 promille. Herudover udlægges skjulesten som ansøgt i størrelse på 128-256 mm (dvs. ca. 13-26 cm). Skjulesten, i alt 200 sten, fordeles med ca. 1-3 sten pr. løbende meter afhængig af vandløbsbunden, og må ikke give anledning til opstuvninger, der negativt påvirker beskyttede naturtyper, herunder vandløb.
13. Der må som ansøgt⁹ fjernes en rørbro ved vandløbsstationering st. 221 meter, se bilag 2. Fjernelse af rørbro skal ske som ansøgt. Når brinker i det regulerede område af vandløbet er etableret, må brinker ikke tilsås; men skal gro til naturligt.
14. Der må som ansøgt udskiftes rør i tre rørbroer, jævnfør nedenstående punkt a) og punkt b), se bilag 2, samt c):
 - a. For at sikre plads til naturlig vandløbsbund skal der ved eksisterende rørbro ved vandløbsstation st. 1.132 meter udskiftes rør, så rør med diameter $\Phi 350$ fjernes, og der skal etableres et nyt betonrør med diameter $\Phi 500$. Det nye rør skal sænkes ca. 20 cm under den omgivende bundkote, og det skal sikres, at

⁹ Revideret ansøgning er modtaget den 27. november 2025 efter, at partshøring er udført, og lodsejere har ønsket at bevare rørbroen ved vandløbsstationering st. 2.753 meter, se bilag 2. Hedensted Kommune har imødekommet ønsket, og der ansøges fjernet en rørbro i stedet for oprindelig ansøgt to rørbroer. Dette medfører, at vilkår 14 er tilføjet en tredje rørbro ved vandløbsstationering st. 2.753 meter, se bilag 2. Vilkår 13 og vilkår 14 er ændret i forhold til udkast til afgørelse af den 24. oktober 2025.

vandløbsbunden fortsætter ind i det nye betonrør ved at tilføre ca. 20 cm bundsubstrat ind i røret. Rørbroens længde vil øges med 4 meter og efter projektgennemførelsen udgøre 16 meter. Røret skal etableres med bundkote i kote 31,80 meter i rørets opstrøms ende, og røret anlægges med et fald på 5 promille, som starter ved vandløbsstation 1.130 meter.

- b. Ved vandløbsstation st. 2.263 meter genbruges eksisterende rør, som for at sikre naturlig vandløbsbund skal sænkes ca. 20 cm under den omgivende bundkote, og det skal sikres, at vandløbsbunden fortsætter ind i det nylagte betonrør ved at tilføre ca. 20 cm bundsubstrat ind i røret. Rørbroens længde vil som hidtil udgøre 7 meter. Røret skal etableres med bundkote i kote 6.60 meter i rørets opstrøms ende, og røret anlægges med et fald på 5 promille.
- c. For at sikre plads til naturlig vandløbsbund skal der ved eksisterende rørbro ved vandløbsstation st. 2.753 meter udskiftes rør, så rør med diameter $\Phi 350$ fjernes, og der etableres et nyt rør med diameter $\Phi 1000$. Det nye rør skal sænkes ca. 40 cm under den omgivende bundkote, og det skal sikres, at vandløbsbunden fortsætter ind i det nye rør ved at tilføre ca. 40 cm bundsubstrat ind i røret. Rørbroens længde skal fortsat være 5 meter, svarende til eksisterende forhold inden projektgennemførelsen. Røret anlægges med et fald på 5 promille over de 5 meter, som rørlængden udgør.

- 15. Lodsejere skal orienteres om tidsplan og adgangsforhold inden anlægsstart.
- 16. Eventuelle midlertidige arbejdsarealer retableres straks efter anlæg.
- 17. Færdsel og anlægsarbejder på anden mands ejendom kræver den pågældende grundejers forudgående accept.
- 18. Projekternes start- og slutkote indmåles og sendes til vandløbsmyndigheden, gerne pr. e-mail til adressen: vandognatur@hedensted.dk.
- 19. Anlægsarbejdet skal færdigmeldes til Hedensted Kommune, gerne pr. e-mail til adressen: vandognatur@hedensted.dk, att.: Vandløbsmyndigheden.

Tilsyn mv.

Tilladelse til at udføre projektet bortfalder, hvis afgørelse ikke udnyttes senest 3 år fra meddelelsesdatoen.

Følgende fremgår af vandløbslovens § 71:

"§ 71. Til gennemførelse af foranstaltninger efter denne lov kan vandløbsmyndigheden, når almenvellet kræver det, iværksætte ekspropriation. §§ 98 og 100-102 i lov om offentlige veje finder tilsvarende anvendelse."

Der er ikke gennemført ekspropriation i det ansøgte projekt.

Miljøbeskyttelseslov

Ifølge miljøbeskyttelsesloven¹⁰ er der pligt til at underrette tilsynsmyndigheden ved forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, og i tilfælde af forurening er der pligt til straks at stoppe yderligere forurening, jævnfør miljøbeskyttelseslovens § 71, som siger følgende:

§ 71. Den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, skal i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks underrette tilsynsmyndigheden om alle relevante aspekter af situationen. Dette gælder også i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 2. Den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, skal i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v. eller afværge den overhængende fare for forurening.

Museumslov

Ifølge museumslovens¹¹ § 27 stk. 2 gælder følgende: Findes der under jordarbejde spor af fortidsminder, skal arbejdet standses, i det omfang det berører fortidsmindet. Fortidsmindet skal straks anmeldes til kulturministeren eller det nærmeste statslige eller statsanerkendte kulturhistoriske museum. Henvendelse til Vejle Museerne tlf. 76 81 31 00 eller museerne@vejle.dk.

Afgørelse efter anden lovgivning

Denne afgørelse omfatter afgørelse efter miljøvurderingsloven og vandløbsloven; men ikke afgørelser efter anden lovgivning. Ansøger er selv ansvarlig for, at alle nødvendige og lovpligtige godkendelser er indhentet, før anlægsarbejdet sættes i gang.

Sagsfremstilling

Hedensted Kommune har modtaget projektforslag om restaurering af en strækning af vandområde o5203, Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Projektet indebærer udlægning af gydegrus og skjulesten, fjernelse af spærringer i form af rørbroer samt udskiftning af to eksisterende rørbroer med henblik på at forbedre vandløbets fysiske forhold og sikre fri faunapassage. Revideret ansøgningsmateriale er fremsendt af ansøger den 27. november 2025.

Projektet er en del af kommunens indsats for at opfylde målsætningen om god økologisk tilstand i henhold til statens vandområdeplaner¹². Arbejdet udføres efter aftale med berørte lodsejere og forventes gennemført i perioden januar – marts 2026 under hensyntagen til vandløbets natur- og miljøforhold.

Projektareal og beliggenhed

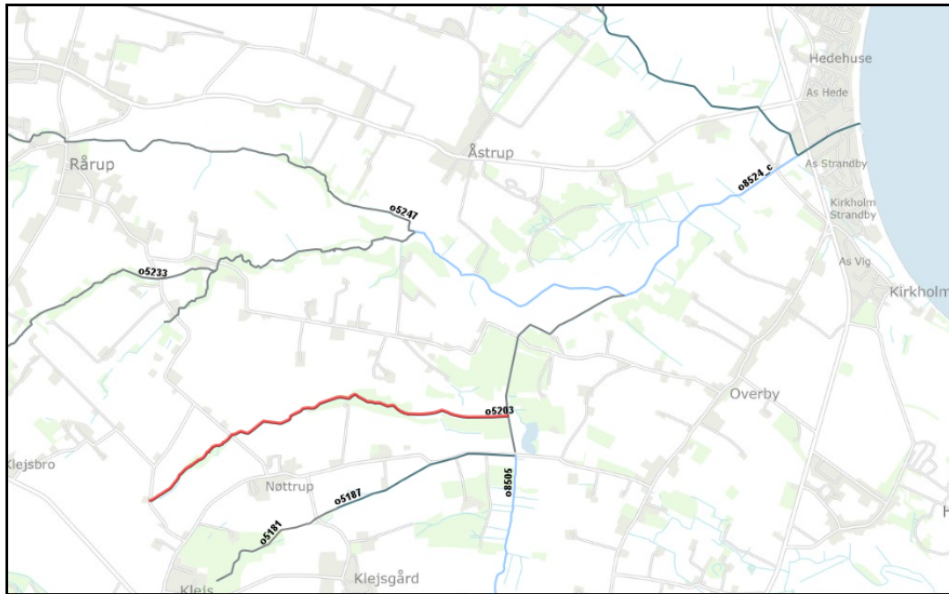
I forbindelse med beskrivelsen af relevante eksisterende forhold, tages der udgangspunkt i vandløbsforekomsten jf. udpegningen i vandområdeplanen. Vandløbsforekomsten har nr. o5203 og omfatter en 2,814 km lang strækning af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Vandløbsforekomsten er beliggende ca. 1,5 km sydøst for Rårup i den østlige del af Hedensted Kommune, se figur 1) Vandløbet forløber i østlig retning til udløbet i Rårup Å. Rårup Å løber ud i Ringsthalm Å, der ved Hedehuse løber sammen med Skjold Å, som fortsætter videre ud i As

¹⁰ Lovbekendtgørelse nr. 1093 af den 11. oktober 2024 om miljøbeskyttelse (Miljøbeskyttelsesloven).

¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 1017 af 7. juli 2025 af museumsloven (Museumsloven).

¹² Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, juni 2016, Miljø- og Fødevarerministeriet, Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning, se eventuelt MiljøGIS for vandområdeplaner 2015-2021 via dette link: [Miljøgis \(https://mijoggis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019\)](https://mijoggis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019) under VP3 – Indsatsprogram. Indsats. Mindre strækningsbaserede restaureringer.

Vig; vandområde ID 219, Aarhus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav. Tilløb til As-Rårup Skelbæk er et type 1 vandløb med en samlet længde på ca. 2,814 km.

Figur 1. På ovenstående kort angives med rød streg placeringen af vandløbsforekomsten Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Vandløbsstrækningen o5203 har strømningssvej fra vest mod øst og stationering st. 0 meter er øst for Vestermarksvej og vandløbsstrækningen forløber hen til udløb i Rårup Å, som er vist med grå streg. Vandløbssystemet udløber i As Vig. Uddrag fra ansøgningsmaterialet af den 22. august 2023.

Projektets indhold

Hedensted Kommune har i samarbejde med lodsejere og eksterne rådgivere udarbejdet et projektforslag til restaurering af Tilløb til As-Rårup Skelbæk, o5203. Projektet omfatter følgende hovedaktiviteter:

- Etablering af 11 gydebanks med grus (16–64 mm) og skjulesten.
- Fjernelse af 2 rørbroer og genetablering af åbent vandløb.
- Udskiftning af 1 rørbro og bundsænkning i 1 eksisterende rørbro, som genanvendes.
- Mindre terræntilpasninger ved adgangsforhold samt brug af køreplader efter behov.

Projektet kan ses i sin helhed i det vedlagte detailprojekt, se bilag 3, dog delvist ændret ved vilkår i denne afgørelse. Blandt andet vil kun en rørbro fjernes, en rørbro genanvendes og to rørbroer udskiftes¹³.

¹³ Ændring, jævnfør revideret ansøgning af den 27. november 2025.

Figur 2. Udløbet af vandløbet o5203 i Rårup Å. Der ses en spærring ved Tilløb til As-Rårup Skelbæks rørudløb fra vest. Uddrag fra ansøgningsmaterialet af den 22. august 2023.

Baggrund for afgørelsen

Der er foretaget en vurdering af projektet i forhold til relevant lovgivning, herunder vandløbsloven, naturbeskyttelsesloven og miljøvurderingsloven. I projektet er der taget højde for både afvandingsmæssige forhold, landskabelige hensyn og beskyttede naturinteresser i området.

Vandrammedirektivet og vandområdeplaner

Hedensted Kommune skal ifølge indsatsbekendtgørelsens §8¹⁴ sikre, at projektet ikke forringer tilstanden af berørte vandområder og sikre, at projektet ikke hindrer målopfyldelse for vandområderne.

Formålet med projektet i Tilløb til As-Rårup Skelbæk, o5203, er at forbedre de fysiske og biologiske forhold ved at udlægge gydegrus, etablere skjulesten samt fjerne og udskifte rørbroer, herved bidrager projektet til, at vandløbet kan opnå god økologisk tilstand i overensstemmelse med vandområdeplanernes målsætning.

I vandområdeplanerne er konkrete indsatser som fjernelse af fysiske spærringer samt mindre strækningsbaserede indsatsbehov i Tilløb til As-Rårup Skelbæk, som er en del af vandforekomsten o5203, og hvor målet er at opnå god økologisk tilstand. Genskabelse af kontinuitet og forbedrede fysiske forhold er nødvendige for at sikre faunapassage og levevilkår for smådyr og fisk, herunder laksefisk og andre vandløbsafhængige arter.

Indsatsen er overført fra tidligere vandområdeplaner og er beskrevet i p.t. gældende vandområdeplan 2021-2027, hvoraf det fremgår, at vandløbet Tilløb

¹⁴ Bekendtgørelse nr. 797 af den 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Indsatsbekendtgørelsen).

til As- Rårup Skelbæk, 05203, skal have en god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Der er, jævnfør Vandområdeplanerne¹⁵, ikke målopfyldelse i forhold til kravet om god økologisk tilstand. Genskabelse af kontinuitet og forbedrede fysiske forhold er nødvendige for at sikre faunapassage og levevilkår for smådyr og fisk, herunder laksefisk og andre vandløbsafhængige arter. Hedensted Kommune vurderer, at projektet kan bidrage til at opnå målopfyldelse, idet projektet forbedrer de fysiske forhold i vandløbet og sikrer faunapassage.

Vandløbsloven

Tilladelsen meddeles i medfør af vandløbslovens § 37, som giver kommunen adgang til at godkende regulerings- og restaureringsprojekter i offentlige og private vandløb, når projektet vurderes at være i overensstemmelse med lovens formål, herunder opretholdelse af god vandafledning og forbedring af vandløbets miljøtilstand. Projektet skal samtidig være i overensstemmelse med bestemmelserne i § 3 (om vandløbets skikkelse) og § 6 (om vedligeholdelse og foranstaltninger i og ved vandløb). Herudover tillader denne afgørelse, at der fortsat er mulighed for overkørsel af vandløbet.

Beskyttet natur

Vandløbsforekomsten er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dette gælder ligeledes flere af de tilstødende arealer langs vandløbsforekomsten. De beskyttede arealer omkring vandløbet er mose, enge og overdrev. Projektet er udformet således, at det ikke medfører negativ påvirkning af de beskyttede naturtyper. Tværtimod vil projektet bidrage til at forbedre de hydrologiske og fysiske forhold i og omkring vandløbet.

Projektet kræver dispensation jævnfør naturbeskyttelseslovens § 65 til de tilstandsændringer projektet medfører. Hedensted Kommune meddeler i særskilt afgørelse nødvendig dispensation fra beskyttelsen, jævnfør naturbeskyttelseslovens §3.

Fra omtrent 250 meter fra Tilløb til As-Rårup Skelbæks udløb i Rårup Å, som ligeledes er et beskyttet vandløb, er der registreret 'Klasse 1 Stor risiko for udledning af okker'. Da projektet tilfører bundsubstrat, og der udskiftes rørbro på den pågældende strækninger, stiller Hedensted Kommune vilkår om, at der ved udførelse af arbejdet skal sikres, at der ikke udvaskes okker mv. til nedenfor liggende vandløbsstrækninger.

Natura 2000-områder og Bilag IV arter

Der skal ifølge habitatbekendtgørelsen¹⁶ foretages en vurdering af om projektet kan påvirke Natura 2000-områder eller bilag IV-arter i området væsentligt. Projektområdet ligger ikke inden for et Natura 2000-område, og nærmeste Natura 2000-område 'N78 - Skove langs nordsiden af Vejle Fjord' er beliggende i en afstand på mindst 4,5 km, og er derfor vurderet til at være uden for påvirkningsafstand. Der er derfor foretaget en screening for habitatpåvirkning, og kommunen har på den baggrund vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-områder væsentligt, hverken direkte eller indirekte.

¹⁵ Vandområdeplan 2021-2027 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, Miljø- og Fødevareministeriet. MiljøGIS for offentliggørelse af vandområdeplaner 2021-2027. (<https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>) og MiljøGIS for høring af genbesøg af Vandområdeplaner 2021-2027 (<https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024>).

¹⁶ Jævnfør § 6, jf. § 7, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 1098 af den 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (Habitatbekendtgørelsen).

Der er desuden foretaget en screening for bilag IV-arter, og projektområdet vurderes at kunne være levested for blandt andet flere flagermusearter, odder, stor vandsalamander og spidssnudet frø¹⁷. Projektets udførelse vurderes dog ikke at påvirke disse arter negativt, idet arbejdet foregår i en begrænset periode og inden for et afgrænset areal. Der gennemføres ikke ændringer, som fjerner levesteder, og arbejdet vil blive tilrettelagt, så forstyrrelser minimeres. Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for dyre- og plantearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Screening for krav om miljøvurdering

Projektet er blevet screenet i henhold til miljøvurderingsloven¹⁸ for at vurdere, om det er omfattet af krav om miljøvurdering (VVM). På baggrund af screeningen har Hedensted Kommune vurderet, at projektet ikke vil kunne medføre væsentlig indvirkning på miljøet, og at det derfor ikke udløser krav om miljøvurdering, og at det kan gennemføres uden væsentlige negative påvirkninger af naturen, når de opstillede vilkår overholdes.

I vurderingen af projektets miljøpåvirkninger på omgivelserne har følgende bl.a. indgået:

Der er udlagt skovbyggelinje på den nederste ca. ½ km af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Det private vandløb Tilløb til As-Rårup Skelbæk er ikke omfattet af åbeskyttelseslinje. Der er ikke kirkebyggelinjer i ådalen eller projektområdet. Der er heller ikke beskyttede sten- eller jorddiger langs vandløbet eller i umiddelbar nærhed af vandløbet, hvor nærmeste registrerede beskyttede diger er mindst 100 meter fra vandløbet.

Det fremgår, at bortgravede eller fjernede materialer genanvendes lokalt i projektområdet eller afhændes efter gældende regler.

Udførelsen af projektet er midlertidig og forventes at vare ca. 8 uger, hvis vejforholdene ikke blokerer for projektgennemførelsen.

Se også projektbeskrivelsen i bilag 3 samt nævnte forhold i øvrigt i denne afgørelse.

Kommuneplan

Projektområdet overlapper kommuneplanens udpegning "Grønt Danmarkskort". Udpegningen af Grønt Danmarkskort indeholder både økologiske forbindelser og særlige naturbeskyttelsesinteresser samt potentielle naturområder og potentielle økologiske forbindelser.

¹⁷ Søgaard, B., Wind, P., Elmeros, M., Bladt, J., Mikkelsen, P., Wiberg-Larsen, P., Johansson, L.S., Jørgensen, A.G., Sveegaard, S. & Teilmann, J. 2013. Overvågning af arter 2004- 2011. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 240 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 50. <http://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>
og Therkildsen, O.R., Wind P., Elmeros, M., Alnøe, A.B., Bladt, J., Mikkelsen, P. Johansson, L.S., Jørgensen, A.G., Sveegaard S. & Teilmann J. 2020. Arter 2012-2017. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Overvågning af arter 2004- 2011, NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 50. <http://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf> og Arter 2012-2017, NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 358, Maj 2020. <https://dce2.au.dk/pub/SR358.pdf>
og Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets bilag IV - Videnskabeligrapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 520, Maj 2023 [SR520.pdf](https://www.dmu.dk/Pub/SR520.pdf)
og Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, Del 2 – Odder og flagermus - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 603, april 2024 [SR603.pdf](https://www.dmu.dk/Pub/SR603.pdf).

¹⁸ Iovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023

Ifølge retningslinjen i kommuneplanen for udpegningen Grønt Danmarkskort prioriteres naturplejeprojekter, vådområdeprojekter, klimahåndteringsprojekter og naturforbedrende indsatser i vandløb, for eksempel restaureringer ved udlæg af grus, fjernelse af faunaspærringer og plantning af træer, så vidt muligt inden for rammerne af Grønt Danmarkskort. Projektet ligger indenfor rammerne af Grønt Danmarkskort og vurderes at være en forbedring i forhold til naturværdierne. Derfor vurderes projektet at være i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for berørte udpegning. Projektet vurderes ligeledes at være foreneligt med øvrige udpegninger, jævnfør retningslinjer i Kommuneplanen, såsom "Område med drikkevandsinteresser" og retningslinjen "Større sammenhængende landskaber".

Økonomi

Projektet i Tilløb til As-Rårup Skelbæk forventes at medføre samlede anlægsudgifter i størrelsesordenen 212.136 kr. Udgifterne omfatter projektering, materialer, jordarbejde samt tilpasning af vandløbsprofilet. Projektet finansieres aktuelt via tilskud fra Miljøstyrelsens § 27-pulje, som dækker op til 100 % af de støtteberettigede anlægsudgifter.

Den samlede økonomi til anlægsomkostninger er estimeret til 186.000 kr. De angivne anlægsudgifter er indenfor rammerne af omkostningseffektiviteten, og efterlader økonomi til yderligere udgifter såsom udbud, tilsyn og kommunens interne håndtering af projektrealiseringen ca. 25-30.000 kr.

Tidsplan

Anlægsarbejderne forventes gennemført i starten af 2026 under forudsætning af, at nedbørsforholdene ikke er ugunstige for gennemførelsen af projektet. Projektet gennemføres i givet fald, når forholdene tillader det. Under forudsætning af, at anlægsfasen udføres sammenhængende, vurderes projektet at kunne gennemføres på 8 uger.

Høring

Et forslag til projektet har været fremlagt i offentlig høring i perioden fra den 24. juli til og med 18. september 2025.

I høringsperioden har berørte lodsejere, myndigheder og øvrige interessenter haft mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

Der er i høringsperioden modtaget et høringssvar fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, og der har været dialog med en lodsejer om indhold af kemiske stoffer i vandløbet, og om projektet kan sikre opfyldelse af målsætningen om god økologisk tilstand.

Høringssvar

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen bemærker følgende:

DTU Aqua har gennemgået det fremlagte projekt for fjernelse af spærringer og udlægning af gydebanker i Tilløb til As-Rårup Skelgrøft. Det er DTU Aquas vurdering, at det fremlagte projekt vil genoprette fri faunapassage i vandløbet og dermed bidrage til at sikre en naturlig fiskebestand i vandløbet. Der planlægges desuden udlægning af 11 gydebanker i den nedre del af vandområdet. DTU Aqua har følgende bemærkninger til udlægning af gydebankerne.

1) Jf. høring materialet anlægges gydebankerne med et fald på 3-4 promille. Da der er tale om et lille type 1 vandløb skal DTU Aqua anbefale, at gydebankerne udlægges med et fald på ca. 5 promille jf. anbefalingerne.

2) Jf. høringsmaterialet anlægges gydebankerne med en substratsammensætning anbefalet til større vandløb. DTU Aqua skal derfor anbefale, at gydebankerne udlægges med en substratsammensætning på 85 % sten på 16-32 mm og 15 % sten på 33-64 mm jf. anbefalingerne.

3) Det fremgår ikke af høringsmaterialet hvorvidt der findes strækninger med naturligt grus opstrøms de foreslåede placeringer af gydebanker. DTU Aqua anbefaler som tommelfingerregel, at der i naturlige gydevandløb ikke er mere end 300-500 meter mellem gydeområder. Da alle 11 gydebanker etableres nederst i vandløbet, skal DTU Aqua derfor anbefale, at der også etableres gydebanker længere opstrøms på den målsatte strækning såfremt der ikke allerede findes naturligt grus her.

På baggrund af ovenstående kan DTU Aqua anbefale, at projektet gennemføres som beskrevet i det fremlagte høringsmateriale, men med indarbejdelse af ovenstående bemærkninger.

En lodsejer har haft bemærkninger vedrørende indhold af kemiske stoffer i vandløbet, og om projektet kan sikre opfyldelse af målsætningen om god økologisk tilstand. Hedensted Kommune betragter ikke denne dialog som et egentlig høringssvar, og har blandt andet besvaret henvendelsen med bemærkning om, at den aktuelle indsats retter sig mod vandløbets fysiske og biologiske forhold og derfor ikke alene kan sikre, at målet om god økologisk tilstand i henhold til Vandrammedirektivet opfyldes. Indsatsen er dog et bidrag til at forbedre de samlede økologiske forhold og indgår som led i den samlede indsatsplanlægning.

De indkomne bemærkninger er gennemgået og vurderet af Hedensted Kommune. På baggrund af høringssvaret fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen er der foretaget følgende justeringer i projektet:

- Projektet ændres i forhold til fordelingen af sten og singels, jævnfør Landbrugs- og Fiskeristyrelsens bemærkninger, hvilket sikres ved at stille vilkår herom.
- Der stilles i samme vilkår, vilkår om, at hvor det er muligt, skal gydebanker etableres med fald på 5 promille, jævnfør vejledning¹⁹ fra DTU Aqua. Gydebankernes fald ændres således, hvor det er muligt, til 5 promille mod det ansøgte fald på 3-4 promille. På strækningen af Tilløb til As-Rårup Skelbæk, hvor de 11 gydebanker etableres, har vandløbet, vejledende opmålt på digitalt kortmateriale, et gennemsnitligt fald på ca. 10 promille, der kan således være konkrete lokaliteter, hvor stejlere fald i gydebanken ikke favoriserer gydebanken og dens funktion, selvom vandløbet er et mindre type 1 vandløb.
- Hedensted Kommune stiller ikke vilkår om, at der skal etableres yderligere gydebanker end de ansøgte 11 stk. gydebanker. Hedensted Kommune vurderer, at gydebankerne er ansøgt placeret, hvor vandløbets bund er sandet, og der er mangel på groft materiale. I den øvrige del af vandløb o5203, Tilløb til As-Rårup Skelbæk, er der observeret en stor variation i bundsubstratstørrelsen.

Høringssvarene har givet anledning til mindre ændringer, og kommunen vurderer fortsat, at projektet kan gennemføres i overensstemmelse med vandløbslovens formål og uden at forringe vandløbets afvandingsmæssige funktion. På den baggrund vurderer Hedensted Kommune, at projektet lever op

¹⁹ DTU Aquas Vejledning af den 2. februar 2017 "Sådan laver man gydebanker for laksefisk – Genskab de naturlige stryg med et varieret dyre- og planteliv", som er udarbejdet af Nielsen, j. og Sivebæk, F., Danmarks Tekniske Universitet, Institut for Akvatiske Ressourcer. Se eventuelt dette link: <https://www.fiskepleje.dk/-/media/sites/fiskepleje/vandloeb/restaurering/saadan-laver-man-en-gydebanke-for-laksefisk.pdf>.

til målene i vandområdeplanerne og formålet med vandløbsloven, og at det kan gennemføres uden at forringe vandløbets afvandingsmæssige forhold. Hedensted Kommune meddeler derfor tilladelse til projektets gennemførelse under forudsætning af, at denne afgørelses vilkår overholdes.

Høring om udkast til afgørelse

Hedensted Kommunes udkast til afgørelse er sendt i høring ved ansøger og lodsejere, hvor der i vandløbet, o5203, Tilløb til As-Rårup Skelbæk, skal fjernes eller udskiftes rørbro, eller hvor der udlægges gydebanker.

Da projekterede vandspejlsstigninger ikke vil have en væsentlig påvirkning på vandafledning gennem rørbroer, og der ikke sker dræning, hvor der etableres gydebanker, og der ved projektgennemførelsen er opretholdelse af god vandafledning og forbedring af vandløbets miljøtilstand, vurderer Hedensted Kommune, at afgørelsen ikke er til ugunst for øvrige lodsejere eller eventuelle medbenyttede af dræn, hvormed disse ikke er hørt om udkast til afgørelse.

Hedensted Kommune har i forbindelse med høringen om udkast til afgørelse modtaget bemærkninger fra lodsejere ved vandløbsstationering st. 2.753 meter om rørbroen ved udløbsstedet af Tilløb til As Rårup Skelbæk i Rårup Å. Bredejere ønsker rørbroen bevaret og har i samarbejde med Hedensted Kommune ændret projektet, så den eksisterende $\Phi 350$ rørbro udskiftes med en $\Phi 1000$ rørbro i samme længde. Den nye rørbro nedlægges med ca. 40 cm tykt bundsubstrat.

Hedensted Kommune har tilpasset afgørelsen efter ansøgningen af den 27. november 2025. I den anledning har Hedensted Kommune vurderet, at da de to bredejere er indforståede med projektændringen, jævnfør Hedensted Kommunes ansøgning af den 27. november 2025, er en ny partshøring ikke nødvendig.

Samlet vurdering

Høringssvarene har ikke givet anledning til væsentlige ændringer af projektet, og kommunen vurderer, at projektet kan gennemføres i overensstemmelse med vandløbslovens formål og uden at forringe vandløbets afvandingsmæssige funktion. På den baggrund vurderer Hedensted Kommune, at projektet lever op til målene i vandområdeplanerne og formålet med vandløbsloven, og at det ansøgte projekt kan gennemføres uden at forringe vandløbets afvandingsmæssige forhold. Der meddeles derfor tilladelse til projektets gennemførelse under forudsætning af, at de stillede vilkår overholdes.

Der er i Hedensted kommuneplan udpeget "Grønt Danmarkskort" – 'Område med Særlige naturbeskyttelsesinteresser', 'Potentielle naturområder', 'Økologiske forbindelser' samt 'Potentielle økologiske forbindelser'. Projektet forventes ikke at være uforenelig med udpegningerne, og Hedensted Kommune vurderer, at projektet samlet set kan være en forbedring i forhold til naturværdierne. Derfor vurderes fjernelse af to spærringer samt omlægning af én spærring og udskiftning af eksisterende spærring for at sikre faunapassage, samt udlægning af gydegrus og skjul at være i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for disse udpegninger.

På grund af afstanden og projektets karakter vurderes projektet ikke at have indflydelse på Natura 2000 områdernes udpegningsgrundlag.

Hedensted Kommune vurderer, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV. Projektet vil medføre forbedringer i vandløbet ved faunapassager og være til gavn for fisk, som kan

medføre bedre fødegrundlag for bl.a. odder. Detaljeret kendskab til de enkelte arters forekomst i området haves dog ikke.

Hedensted kommune vurderer, at muligheden for bevaring af eksisterende overkørsler ikke væsentligt påvirker projektet negativt.

Klageadgang

Kommunens afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet i henhold til klagevejledningerne i bilag 1. Klagefristen er 4 uger fra afgørelsen er meddelt og offentliggjort. Klagefristen udløber således den 16. januar 2026.

Gyldighed og bortfald

Tilladelsen er gyldig i 3 år fra meddelelsesdatoen. Tilladelsen bortfalder, hvis projektet ikke er igangsat inden da. Tilladelsen kan først udnyttes efter klagefristens udløb. Der skal ligeledes være en gyldig dispensationsafgørelse, jævnfør naturbeskyttelsesloven²⁰.

Ved eventuel påklage af afgørelse, kan tilladelsen først udnyttes, når klageinstansen har truffet afgørelse.

Anlægsarbejde må ikke påbegyndes før klagefristens udløb. Hvis tilladelsen påklages, må anlægsarbejde ikke påbegyndes, før klageinstansen har truffet afgørelse.

I øvrigt

Kommunens tilladelse efter miljøvurderingsloven og vandløbsloven fritager dig ikke for at søge om tilladelse efter anden nødvendig lovgivning.

Ifølge museumslovens²¹ § 27 stk. 2 gælder følgende: Findes der under jordarbejde spor af fortidsminder, skal arbejdet standses, i det omfang det berører fortidsmindet. Fortidsmindet skal straks anmeldes til kulturministeren eller det nærmeste statslige eller statsanerkendte kulturhistoriske museum. Henvendelse til Vejle Museerne tlf. 76813100 eller museerne@vejle.dk.

Vi skal desuden oplyse om, at der er ret til aktindsigt²² i sagen, og henvendelse herom kan rettes til Hedensted Kommune pr e-mail til følgende adresse: administrativ@hedensted.dk.

Hvis du er i tvivl om noget i denne tilladelse eller sagen i øvrigt, er du velkommen til at kontakte undertegnede pr. telefon nr. 79 75 56 73 eller pr. e-mail til adressen: vandognatur@hedensted.dk.

Med venlig hilsen

Rikke Bjerg
Biolog

Bilag er vedlagt:

- Bilag 1: Klagevejledninger
- Bilag 2: Oversigtskort, der viser vandløb o5203 og projektlokaliteter
- Bilag 3: Teknisk forundersøgelse inkl. detailprojektering

²⁰ Jævnfør § 26 i reguleringsbekendtgørelsen om vandløb.

²¹ Bekendtgørelse nr. 1017 af den 7. juli 2025 af museumsloven (Museumsloven).

²² Jævnfør reglerne i lovbekendtgørelse nr. 433 af den 22. april 2014 om bekendtgørelse af forvaltningsloven, lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 om offentlighed i forvaltningen og lovbekendtgørelse nr. 980 af den 16. august 2017 om aktindsigt i miljøoplysninger.

Kopi fremsendt pr. digital post til:

Danmarks Naturfredningsforening
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Dansk Ornitologisk Forening
Dansk Ornitologisk Forening, Sydøstjylland
Dansk Botanisk Forening
Friluftsrådet
Danmarks Sportsfiskerforbund
VejleMuseerne
Glud Museum

Samt til følgende lodsejere:

Ejer af matrikel nr. 7p Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 4a Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 4t Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 4ag Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 14a Rårup By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 15g Rårup By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 8i Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 8d Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 4af Klejs By, Rårup
Ejer af matrikel nr. 14x Rårup By, Rårup

Bilag 1 Klagevejledninger

Klagevejledninger

Afgørelsen er den 19. december 2025 offentlig bekendtgjort på [Hedensted Kommunes hjemmeside](#).

Klagevejledning - miljøvurderingsloven

Denne afgørelse er truffet af Hedensted Kommune efter reglerne i miljøvurderingsloven²³. Der kan klages²⁴ over afgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af

- Ansøgeren
- Miljøministeren
- Enhver med en individuel, væsentlig interesse i afgørelsen
- Klageberettigede foreninger og organisationer, det vil sige landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af
- natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer²⁵.

Klagevejledning - vandløbslov

Denne afgørelse er truffet af Hedensted Kommune efter reglerne i vandløbsloven²⁶. Der kan klages²⁷ over afgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.
- Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund.

Fælles klagevejledning

Klagen skal indgives skriftligt og sendes via Klageportalen på Nævnenes Hus' hjemmeside. Klageportalen finder du via [hjemmeside for Nævnenes Hus](#), [BorgerDK](#) eller [Virksomhedsregisteret](#). Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Hedensted Kommune via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900,- kr. for borgere og 1.800,- kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder. Klagegebyret opkræves, hvis Hedensted Kommune beslutter at fastholde afgørelsen og videresender klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Hedensted Kommune. Hedensted Kommune sender klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen, hvis afgørelsen fastholdes. Du får besked om videresendelsen.

Hvis du sender din klage uden om Klageportalen, afviser Miljø- og Fødevarerklagenævnet din klage, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Hedensted Kommune. Hedensted Kommune videresender herefter din anmodning til nævnet, som

²³ Lovbekendtgørelse nr. 4 af den 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (Miljøvurderingsloven).

²⁴ Jævnfør § 49 i Miljøvurderingsloven.

²⁵ Jævnfør § 50 i Miljøvurderingsloven.

²⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1217 af den 25. november 2019 om vandløb (Vandløbsloven).

²⁷ Jævnfør § 84 i vandløbsloven.

træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på [hjemmeside for Nævnenes Hus](#).

Vær opmærksom på, at en rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse²⁸, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet beslutter andet.

Klagefristen udløber fire uger efter afgørelsen er meddelt. I tilfælde, hvor offentlig annoncering har fundet sted, regnes klagefristen fra offentliggørelsen uanset tidspunktet for eventuel individuel underretning 82 stk. 8.

Klagen skal således være indgivet i Klageportalen senest den 16. januar 2026.

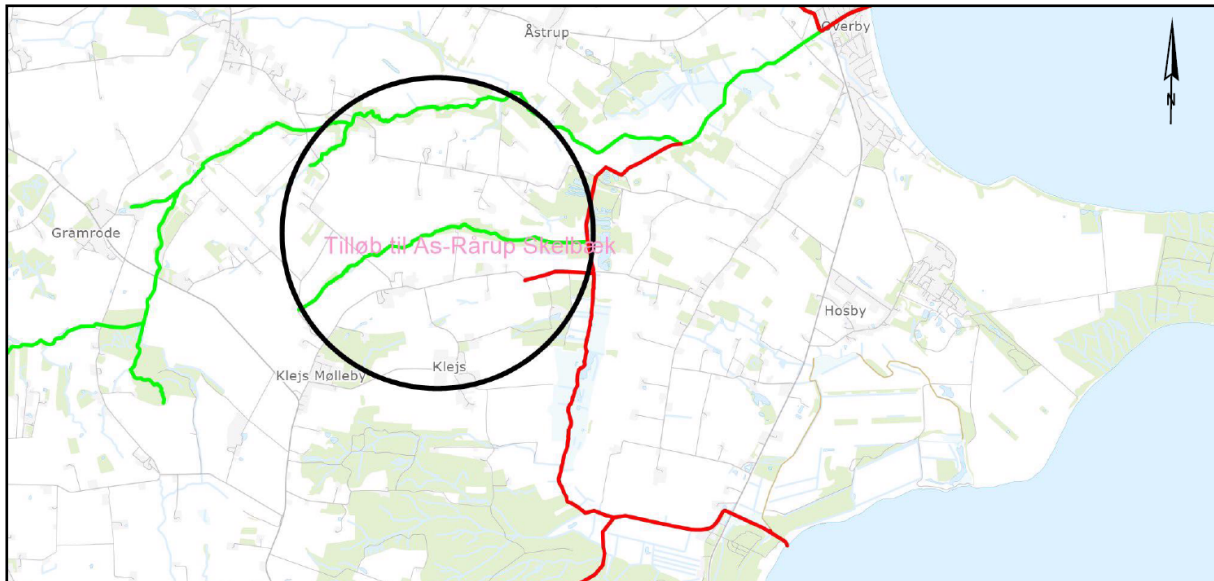
Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt²⁹. Fristen regnes fra annonceringsdatoen.

²⁸ jf. miljøvurderingslovens § 53 og vandløbslovens § 82 stk. 8.

²⁹ Jævnfør § 54 i Miljøvurderingsloven.

Bilag 2 Oversigtskort, der viser vandløb o5203 og projektlokaliteter

Viste illustrationer er fra ansøgningsmaterialet af den 22. august 2023 og høringsmaterialer.

Oversigtskort, hvor projektområdet "Restaureringsprojekt i Tilløb til As-Rårup Skelbæk" er vist i den sorte cirkel. Vandløb angives med grøn eller rød streg, og Tilløb As-Rårup Skelbæk ses nord for Klejs og syd for Åstrup.

Oversigtskort. Vandforekomst o5203 - Tilløb til As-Rårup Skelbæk er vist med rød streg.

Oversigtskort, der med blå streg viser vandløbsstrækning o5203 fra Vestermarksvej, overfor nr. 6, 7130 Juelsminde, ved stationering st. 0, og vandløbet forløb mod øst, under Nøttrupvej og til omtrent ved stationering st. 1250, nord for beskyttet engområde på matrikel nr. 4a Klejs By, Rårup. Der skal på matrikel nr. 7p Klejs By, Rårup fjernes en rørbro for at sikre fri passage i vandløbet. Der skal ved grøn markering ske udskiftning af rørbro på matrikel nr. 4t og nr. 4a Klejs By, Rårup. Se eventuelt kort herunder, hvor stationeringer og lokaliteter for de to nævnte projekter ses.

Kort over projektlokaliteter, hvor der skal udføres henholdsvis fjernelse af rørbro, vist med gul markering, ved stationering st. 221 meter, og udskiftning af rørbro, vist med grøn markering, ved stationering st. 1.132 meter.

Oversigtskort, der med blå streg viser vandløbsstrækning o5203 omtrent stationering st. 2050 og hen til udløb i Rårup Å umiddelbart øst for stationering st. 2750, hvor spærring, markeret med gul streg, udskiftes til en $\Phi 1000$ rørbro. Med røde markeringer er vist projekterede gydebanks, 11 stk. i alt. Der skal ved grøn markering ske udskiftning af rørbro på matrikel nr. 8i Klejs By, Rårup. Der skal ved skel mellem matrikel nr. 14x Rårup By, Rårup, og matrikel nr. 14af Klejs By, Rårup, jævnfør ansøgning af den 27. november 2025, udskiftes en rørbro for at sikre fri passage i vandløbet. Se eventuelt kort herunder, hvor stationeringer og lokaliteter for de nævnte projekter ses.

Kort over projektlokaliteter, hvor der skal udføres udskiftning af rørbro, vist med grøn markering, ved stationering st. 2.263 meter og udskiftning af rørbro, vist med gul markering, ved stationering st. 2.753 meter, inden vandløbet Tilløb til As-Rårup Skelbæk, o5203, udløber i Rårup Å-systemet.

Vandløbsrestaurering i Tilløb til As-Rårup Skelbæk, vandområde o5203

Teknisk forundersøgelse inkl. detailprojektering

Udarbejdet til:

Hedensted Kommune
Natur, Vej og Anlæg
Stationsparken 1
7160 Tørring

Udarbejdet af:

EnviDan A/S
Projektleder: Esben A. Kristensen
Kvalitetssikring: Marie-Louise Muff
Grønne
Revision: Endelig
Dato: 22.08.2023
Projektnr.: 1223082

HAV & FISK

Miljø- og
Fødevareministeriet
Fiskeristyrelsen

Den Europæiske Union
Den Europæiske Hav- og Fiskerifond

Indholdsfortegnelse

1. Resumé	21
2. Indledning	22
2.1 Baggrund.....	22
2.2 Formål	22
3. Eksisterende forhold.....	22
3.1 Områdebeskrivelse	22
3.2 Vandløbsforhold.....	23
3.3 Besigtigelse	23
3.4 Fysiske forhold	24
3.5 Biologiske forhold	25
3.6 Jordbundsforhold	27
3.7 Landskabelige forhold.....	30
3.8 Planforhold og administrationsgrundlag.....	31
3.9 Tekniske anlæg	35
4. Skitseprojektering	35
4.1 Udlægning af groft materiale	35
4.2 Fjernelse af fysiske spærringer	36
5. Lodsejerdialog	36
6. Økonomi og omkostningseffektiviteten	37
7. Konklusion forundersøgelsen	38
8. Detailprojektering	38
8.1 Arbejdsplads og adgangsveje	38
8.2 Etablering af gydebanker	39
8.3 De enkelte gydebanker.....	39
8.4 Fjernelse af fysiske spærringer	42
9. Konsekvensvurdering	44
9.1 Vandløbsforhold.....	44
9.2 Okker.....	45
9.3 Arealanvendelse	45
9.4 Planforhold og administrationsgrundlag.....	46
9.5 Tekniske anlæg	46

Bilagsfortegnelse

Bilag 1	Længdeprofil af Tilløb til As-Raarup Skelbæk fra opmålingen
Bilag 2	Oversigtskort med projekttiltag
Bilag 3	Længdeprofil med de projekteret tiltag i Tilløb til As-Raarup Skelbæk

Resumé

Nærværende rapport udgør den tekniske forundersøgelse inkl. detailprojektering af et vandløbsrestaureringsprojekt i Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Indsatsen har id-nr. 05203 og omfatter 2,814 km vandløb. Vandløbsforekomsten er beliggende øst for Hornsyld i den østlige del af Hedensted Kommune.

Projektet er en del af vandområdeplanen for hovedvandopland 1.9 Horsens Fjord, og er således en del af det danske Hav- og Fiskeriudviklingsprogram 2014-2020.

Tilløb til As-Rårup Skelbæk har ikke målopfyldelse og årsagen til den manglende målopfyldelse i vandområdet er, at der er mangel på groft materiale og der er spærringer på vandløbet. Dette har medført, at den økologiske tilstand målt ud fra fisk er ringe. Formålet med nærværende tekniske forundersøgelse inkl. detailprojektering er at undersøge mulighederne for at forbedre den økologiske kvalitet i Tilløb til As-Rårup Skelbæk ved hjælp af virkemidlerne:

- Udlægning af groft materiale
- Fjernelse af fysiske spærringer

Gennem forundersøgelsen og detailprojekteringen, og ved dialog med Hedensted Kommune og de berørte lodsejere, er det besluttet, at restaureringen overordnet gennemføres ved udlægning af groft materiale i form af 11 gydebanker samt fjernelse af 4 spærringer i form af rørbroer. Ved 2 af rørbroerne fjernes røret helt, mens der foretages udskiftning af røret ved de 2 andre. Med de projekterede tiltag vil de fysiske forhold i vandløbet blive bedre, så de kan understøtte målopfyldelse i det samlede vandområde. Alle de berørte lodsejere er positive overfor projektet.

Samlet set kan projektet gennemføres omkostningseffektivt, da det er muligt at holde udgifter til realisering under 1,5 gange referenceværdien, og samtidig leve op til kravene i gældende bekendtgørelser. Efter en realisering vil de fysiske forhold være markant forbedret i Tilløb til As-Rårup Skelbæk og det forventes, at de fysiske forhold vil blive så gode, at der kan opnås målopfyldelse og fiskebestanden vil øges i vandløbet. Samtidigt kan projektet gennemføres uden afvandingsmæssige konsekvenser, da udlægningen af groft materiale sker hvor faldet er højt og hvor der ikke forekommer dræneløb.

Indledning

Hedensted Kommune har anmodet EnviDan A/S om at udarbejde en teknisk forundersøgelse inkl. detailprojektering for et vandløbsrestaureringsprojekt i Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Indsatsen har id-nr. o5203 og omfatter 2,814 km vandløb. Nærværende rapport inkl. bilag og tegninger udgør således den tekniske forundersøgelse, inkl. detailprojektering.

Baggrund

Tilskudsordningen der finansierer nærværende projekt tager afsæt i [Vandområdeplanerne 2015-21](#). Vandløbsrestaureringsordningen er en del af det danske Hav- og Fiskeriudviklingsprogram 2014-2020. Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet har til formål at medvirke til at indfri EU2020-målene om en smart, inkluderende og bæredygtig vækst. Dette sker gennem fremme af en fiskeripolitik, der balancerer hensyn til miljø, natur og behov for vækst og beskæftigelse i fiskeri og akvakultur. Formålet med tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering er gennem forbedring af de fysiske forhold i vandløb:

- at bidrage til genopretning af gydepladser og passager for fisk,
- at forbedre forholdene for den akvatiske flora og fauna i øvrigt
- at sikre det fastlagte miljømål i konkrete vandløbsforekomster på en omkostningseffektiv måde

Genopretning foregår ved at restaurere vandløbsstrækninger ved brug af mindre eller større strækningsbaserede restaurering. Restaureringen kan for eksempel være udlægning af groft materiale, genslyngning eller lignende. Derudover foregår genopretning ved gennemførelse af punktbaserede restaureringer som fjernelse af spærringer eller ved etablering af sandfang og okkeranlæg. Nærværende projektstrækning er en del af vandområdeplanen for vandområde 1.9 Horsens Fjord.

Formål

Formålet med nærværende tekniske forundersøgelse er at undersøge mulighederne for at forbedre den økologiske kvalitet i Tilløb til As-Rårup, Skelbæk ved hjælp af virkemidlerne:

- Udlægning af groft materiale
- Fjernelse af fysiske spærringer

Forundersøgelsen skal indeholde alle nødvendige oplysninger i henhold til at kunne vurdere, om projektet kan realiseres. Herunder hører også samtlige af de krav, der fremgår af bekendtgørelserne på området.

Eksisterende forhold

Områdebeskrivelse

I forbindelse med beskrivelsen af relevante eksisterende forhold, tages der udgangspunkt i vandløbsforekomsten jf. udpegningen i vandområdeplanen. Vandløbsforekomsten har nr. o5203 og omfatter en 2,814 km lang strækning af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Vandløbsforekomsten er beliggende ca. 1,5 km sydøst for Rårup i den østlige del af Hedensted Kommune (Figur 0-2). Vandløbet løber i østlig retning til udløbet med Rårup Å. Rårup Å løber ud i Ringsthalm Å der ved Hedehuse løber sammen med Skjold Å, som fortsætter videre ud i Horsens Fjord. Tilløb til As-Rårup Skelbæk er et type 1 vandløb med en samlet længde på ca. 2,814 km.

Figur 0-1 På ovenstående kort angives vandløbsforekomstens placering (Tilløb til As-Rårup Skelbæk) med rødt.

Figur 0-2 På ovenstående kort angives vandløbsforekomstens placering (Tilløb til As-Rårup Skelbæk) med rødt.

Vandløbsforhold

Vandløbsforekomsten har en samlet længde på 2,814 km og begynder ved Vestermarksvej, nord for Klejs. Vandløbsforekomsten slutter ved udløbet i Rårup Å. Der ingen tilløb af andre vandløbsforekomster til Skelbæk, dog er der en række mindre tilløb og grøfter i selve ådalen.

Regulativmæssige forhold

Vandløbsforekomsten er ikke omfattet af et regulativ, da vandløbet jf. Hedensted Kommune er registeret som et privat vandløb.

Opmåling

Der er i forbindelse med nærværende forundersøgelse foretaget en opmåling af projektstrækningen, samt de relevante tilløb. Opmålinger er foretaget med DGPS. GPS'en er programmeret til kun at kunne måle ved en præcision større end 3 cm. Længdeprofiler af de opmålte vandløbsstrækninger fremgår af bilag 1. Som supplement til opmålingen anvendes den seneste digitale terrænmodel.

Besigtigelse

Tilløb til As-Rårup Skelbæk er i forbindelse med forundersøgelsen og detailprojekteringen besigtiget flere gange. Overordnet set har vandløbet gode fysiske forhold, men er dog relativt dybt nedgravet på delstrækninger. Andre delstrækninger forløber som naturvandløb gennem skov. På den nedstrøms del af vandløbet er bunden sandet og der er mangel på groft materiale. Den gode fysiske kvalitet i vandløbet skyldes især det stor fald på næsten 70 meter hen over den samlede stræknings længde på 2,814 km. Ved besigtigelserne af vandløbet blev der observeret en stor variation i størrelse af bundmateriale, samt træer langs store dele af vandløbet.

I forbindelse med besigtigelserne, blev der lokaliseret fire faunaspæringer i vandløbet, alle i form af rørunderføringer med enten et kraftigt fald i selve røret eller styrt ud af røret.

Starten på Skelbæk. Station 0

Rørlagt overkørsel med fald ud af udløbet, Skelbæk. Ca st. 1150

Skelbæk har på mange strækninger stor variation i form af groft materiale og fald. st. ca. 1550

Rørlagt overkørsel med fald ud af røret. Spærring for faunaens fri passage. Ca. st.2280

Åbent og terrænnært forløb af Skelbæk. Ca. st. 2550

Udløbet af Skelbæk i Rårup Å, Her er et stort fald ud af røret, og derfor en faunaspærring. Ca. st. 2790

Fysiske forhold

Bestemmelse af fysisk indeks udtrykket fra Miljødata.dk fremgår af Tabel 0-1. Tabel 0-1. Fysisk indeks på lokaliteter langs indsatsstrækningen.

Lokalitet	Fysisk indeks-værdi
-----------	---------------------

Tilløb til As-Rårup Skelbæk, ved Nøttrupgård (2014)	31
Tilløb til As-Rårup Skelbæk, Syd for Østermark (2020)	48

Fysisk indekssværdier på 31-48 må beskrives som høj i følge Tabel 2. De positive faktorer til udmåling af fysisk indekssværdi er høller og stryg, tværsnitsprofil og fint grus. De negative faktorer er okkerbelastning og dækning af mudder/slam. De registrerede indekssværdier vurderes dog ikke at være retvisende for den overordnede tilstand i Tilløb til As-Rårup Skelbæk, da der på den nedstrøms del er forringede fysiske forhold.

Tabel 2 Fysisk tilstandsvurdering med anvendelse af DFI, Dansk Fysisk Indeks i økologiske tilstandsklasser. Indekserede værdier er beregnet som følger: $(DFIx12)/75$. Indekserede DFI værdier kan dermed ligge mellem 0-1.

Tilstandsklasse	Indeksværdi	Indekseret indekssværdi (0-1)
Høj	>38	>0,67
God	25-40	0,49-0,69
Moderat	13-30	0,33-0,56
Ringe	0-15	0,16-0,36
Dårlig	(-12)-(-5)	0-0,23

Oplande og afstrømning

Oplandet til projektstrækningens opstrøms ende er estimeret til at have et areal på ca. 0,76 km². Det bemærkes at dette estimat er foretaget udelukkende på baggrund af terrænmodellen.

Til beregning af afstrømningskarakteristika anvendt data fra en målestation MsST Rårup Å, syd for Åstrupvej 29000535. I Tabel 0-3 angives de beregnede vandføringer.

Tabel 0-3 Vandføringen i Tilløb til As-Rårup Skelbæk ved indsatsstrækningens slut.

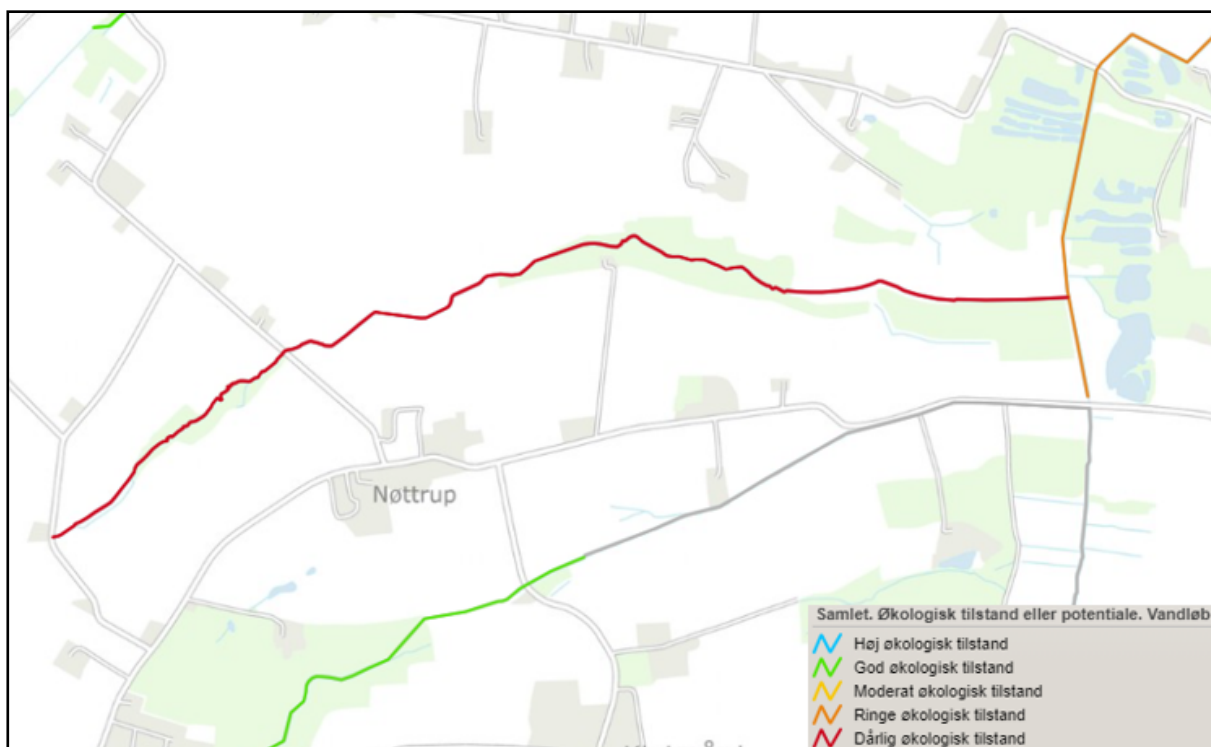
	(l/s/km ²)	(l/s)
Sommermiddel	19,7	15
Vintermiddel	40	30
Medianmaksimum	133,3	100

Hydraulisk model

Data fra vandløbsopmålingen, oplande og karakteristiske afstrømninger anvendes i forbindelse med vandspejlsberegningerne. Behandling af data foregår i programmet VASP. I VASP foregår de hydrauliske beregninger som stykvisse beregninger efter Manning-formlen med anvendelse af modstandsradius.

Biologiske forhold

Den samlede økologiske tilstand for indsatsstrækningen er jf. MiljøGIS til vandområdeplanerne 2015-2021 og vandområdeplanerne 2021-2027 opgjort til at være "dårlig" (Figur 0-3). Vandløbet er målsat til "god økologisk tilstand". I det følgende gennemgås de enkelte biologiske parametre, som den samlede tilstandsvurdering er baseret på.

Figur 0-3 Den økologiske tilstand i Skelbæk på og omkring indsatsstrækningen (Kilde: MiljøGIS).

Smådyr

Jf. MiljøGIS til vandområdeplanerne er tilstanden vurderet for smådyr til god økologisk tilstand. I forbindelse med en faunaundersøgelse i 2014, blev der i Tilløb til As-Rårup Skelbæk ved Nøttrupgård registreret faunaklasse 6. I 2020 blev der ved en undersøgelse syd for Østermark registreret faunaklasse 7, hvilket er den højst mulige karakter. De gode forhold for smådyr, skyldes især det store fald i vandløbet, samt den store variation af groft materiale.

Fisk

Den økologiske tilstand baseret på fisk er registreret som dårlig. Der har Jf. DTU Aquas ørredkort, været undersøgt for ørredyngel et enkelt sted på projektstrækningen. Her kan det konstateres, at der er dårlig bestand af ørredyngel i Tilløb til As-Rårup Skelbæk (Figur 0-4). Det bemærkes, at kortet angiver den naturlige produktion, dvs. der er taget højde for eventuelle udsætninger. Ved gennemgang af vandløbet i april 2022, kunne det konstateres, at der ved flere rørlagte overkørsler er faunaspærringer.

Figur 0-4 DTU Aqua's ørredindeks for indsatsstrækningen i As-Rårup, Skelbæk. Figuren viser ørred og laks slået sammen.

Makrofytter (planter)

Den økologiske tilstand baseret på makrofytter er registreret som ukendt.

Bentiske alger

Den økologiske tilstand for bentiske alger er registreret som "ukendt".

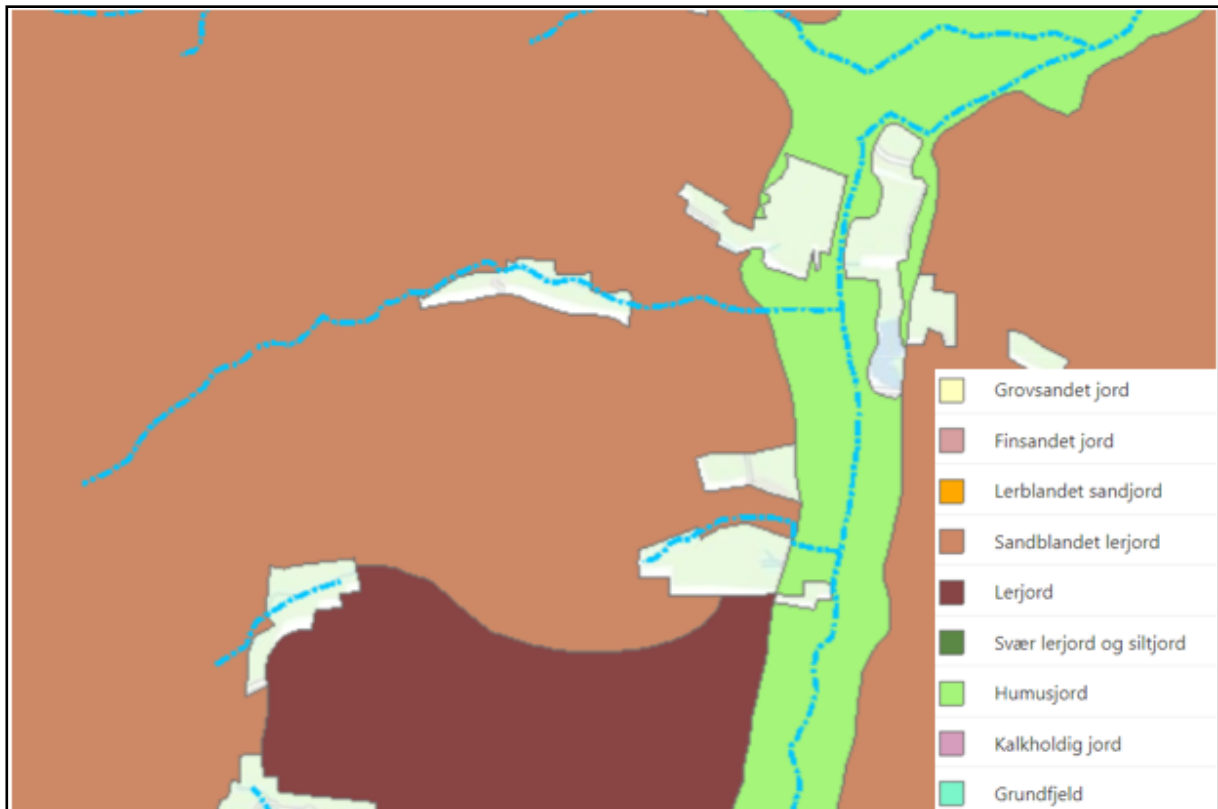
Samlet økologiske tilstand

Samlet set opfylder Tilløb til As-Rårup Skelbæk ikke målsætningen på indsatsstrækningen om "god" økologisk tilstand, da målsætningen for fisk ikke er opfyldt.

Jordbundsforhold

Jordbundstyper

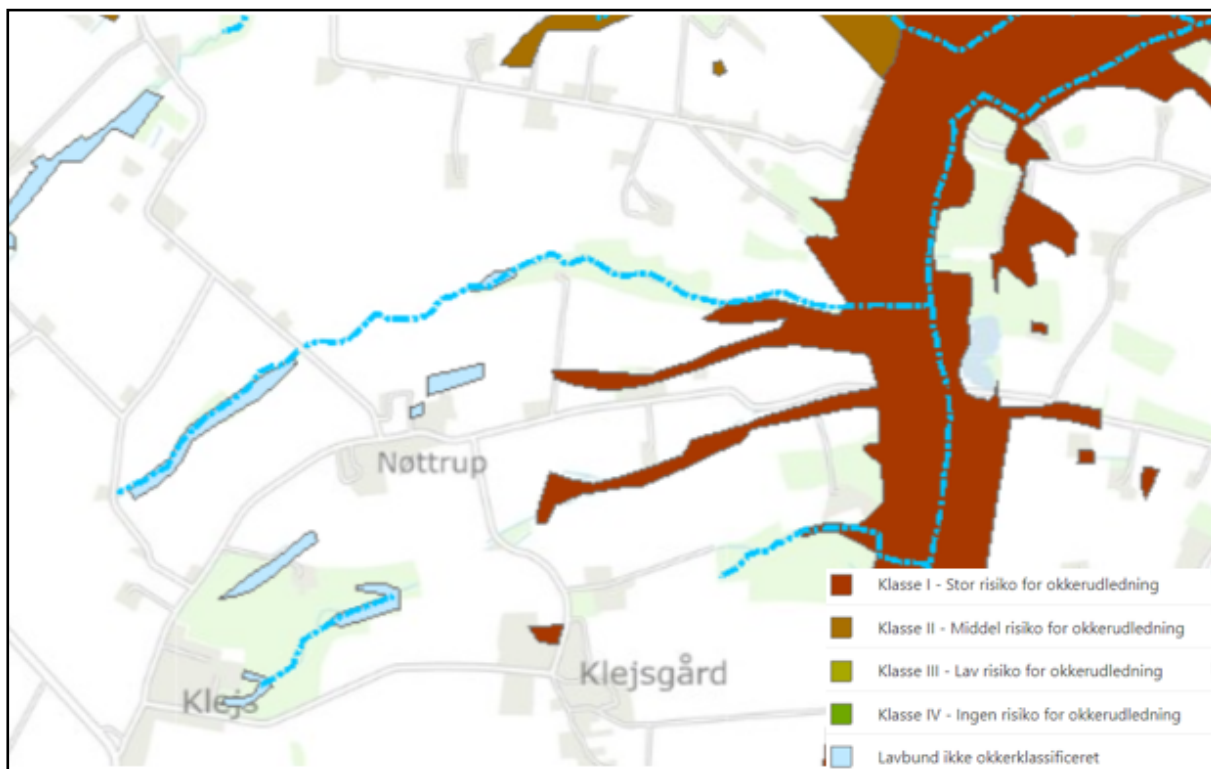
I Figur 0-5 ses et jordartskort for Tilløb til As-Rårup Skelbæk og tilstødende arealer. Kortet stammer fra den geologiske overfladekartering på www.arealinfor.dk. Arealerne omkring vandløbet består næsten udelukkende af sandblandet lerjord samt en mindre del humusjord.

Figur 0-5 Jordbundstyperne omkring Skelbæk. (Miljøportalen)

Okker

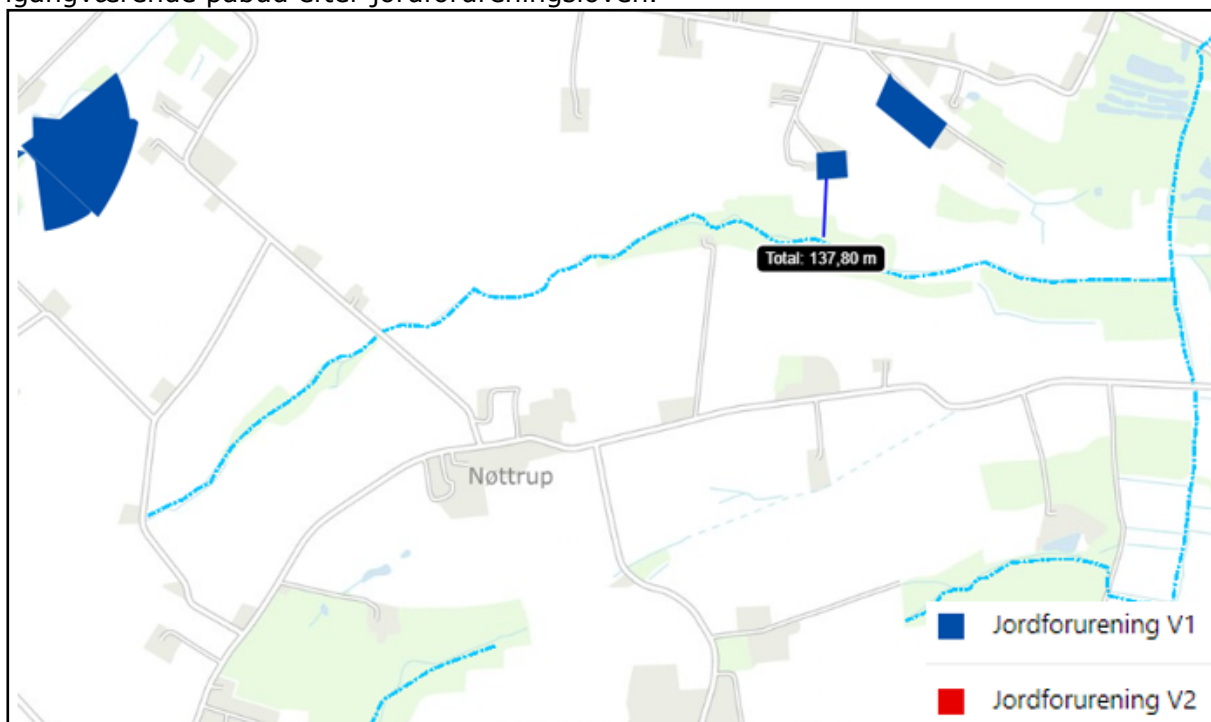
På baggrund af okkerkortlægningen i arealinfo.dk fremgår det af Figur 0-6, at størstedelen af Tilløb til As-Rårup Skelbæk ligger i et område uden risiko for okkerudledning. Længst nedstrøms er arealerne langs vandløbet klassificeret som områder med stor risiko for okkerudledning.

Figur 0-6 Okkerklassificeringen langs Tilløb til As-Rårup Skelbæk. (Miljøportalen)

Jordforurening

Ifølge arealinfo.dk er der registreret en jordforurening ca. 140 m nord for vandløbet (Figur 0-7). Ifølge den tilhørende forureningsattest, har der siden 1975 og frem til i dag været maskinstation på arealet. På matriklen er der ingen igangværende påbud efter jordforureningsloven.

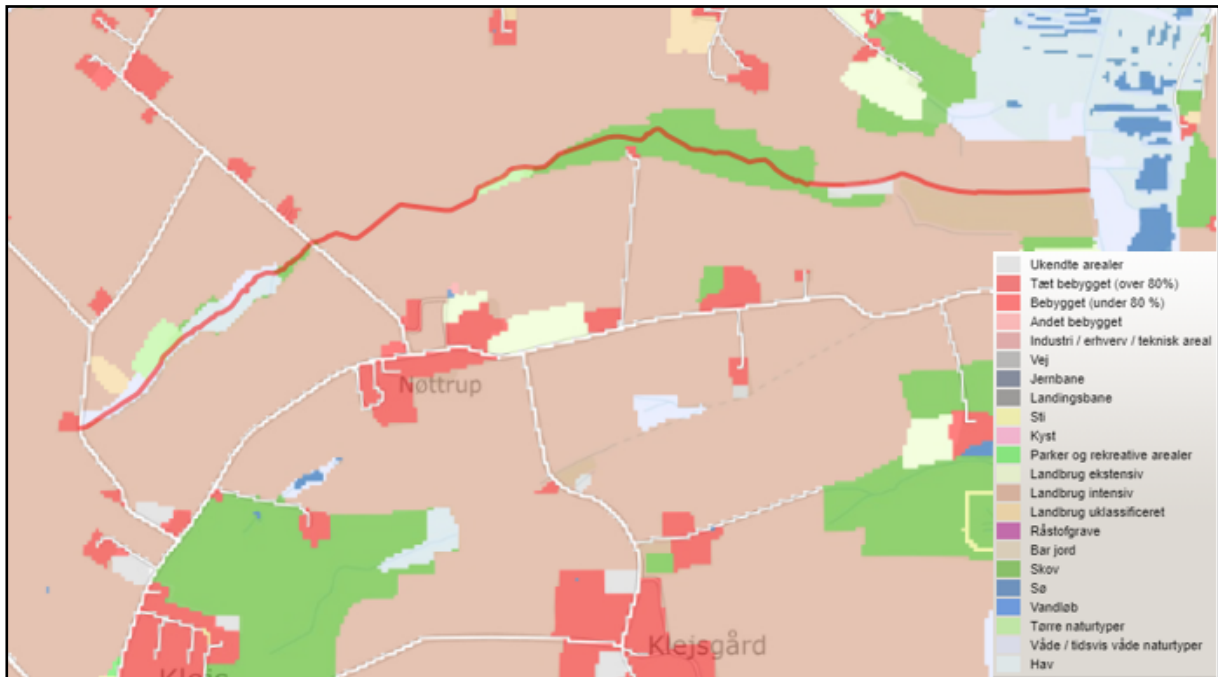

Figur 0-7 Jordforurening i nærheden af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. (Miljøportalen)

Landskabelige forhold

Arealanvendelse

Arealerne omkring indsatsstrækningen er præget af intensiv landbrug. Midt på strækningen løber vandløbet igennem et skovstykke, hvor der er pålagt fredskovspligt. Længst opstrøms er et længre forløb med tidsvis våd naturtype og tørre naturtype (Figur 0-8)

Figur 0-8 Arealanvendelsen omkring indsatsstrækningen (Kilde: MiljøGIS).

Landskabshistorik

Ved en gennemgang af bl.a. høje målebordsblade fra perioden 1842-1899 fremgår det, at der på den nedeste strækning af Tilløb til As-Rårup Skelbæk, har været omfattende regulering (Figur 0-9). Reguleringerne er sket inden priden for høje målbordsblade, og det vides derfor ikke hvornår vandløbsstrækningerne er blevet reguleret. På flyfotos fra 1945, kan det ses at størstedelen af vandløbet er blevet reguleret (Figur 0-10). Dette er sket i perioden mellem høje målebordsblade og flyfoto fra 1945.

Figur 0-9 Høje målebordsblade over Tilløb til As-Rårup Skelbæk.

Figur 0-10 Flyfoto fra 1945 viser, at størstedelen af Tilløb til As-Rårup Skelbæk på dette tidspunkt er udrettet. (Danmarks Arealinformation)

Planforhold og administrationsgrundlag

I forbindelse med beskrivelsen af relevante eksisterende forhold, tages der udgangspunkt i vandløbsforekomsten jf. udpegningen i vandområdeplanen.

Vandløbsforekomsten har nr. o5203 og omfatter en 2,814 km lang strækning af Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Tilløb til As-Rårup Skelbæk er et type 1 vandløb med en samlet længde på ca. 2,814 km.

Vandområdeplanen

Vandløbsforekomsten afvander til hovedvandopland 1.9 Horsens Fjord, og er således en del af Vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Ifølge basianalysen på MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2021-2027 er den samlede økologiske tilstand "dårlig" på hele strækningen af Skelbæk .

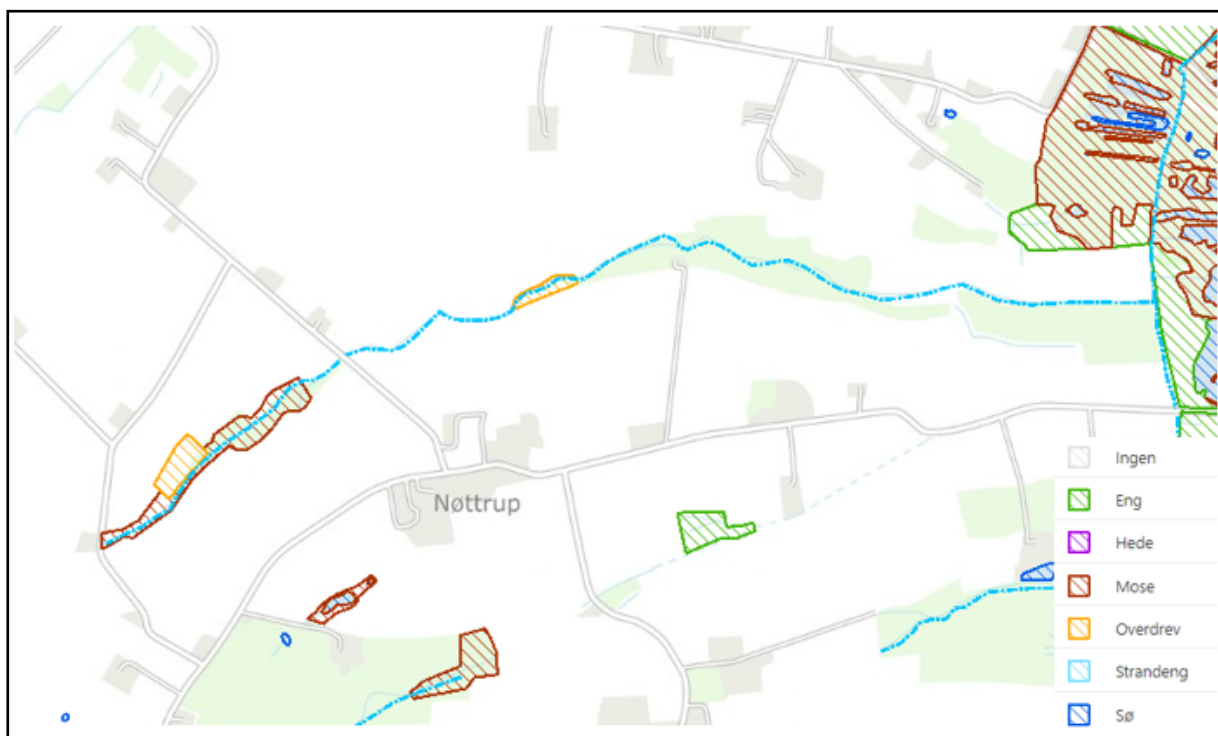
For vandløbsforekomsten (o5203) er der udpeget et virkemiddel til forbedring af den økologiske tilstand:

- **Udlægning af groft materiale:** Herved forstås udlægning af groft materiale (primært sten, grus eller træ) alene uden andre fysiske indgreb i enten kanaliserede eller naturligt slyngede vandløb. Det udlagte materiale er/kan være erstatning for materiale, der er blevet fjernet gennem tidligere tiders opgravning og vedligeholdelse.

I forbindelse med besigtigelsen af vandløbsforekomsten, er der lokaliseret fire faunaspærringer, hvilket har ført til ændring/tilføjelse af et yderligere virkemiddel: Fjernelse af fysiske spærringer.

National beskyttet natur

Vandløbsforekomsten er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dette gælder ligeledes flere af de tilstødende arealer langs vandløbsforekomsten. De beskyttede arealerne omkring vandløbet er domineret af mose og overdrev (Figur 0-11).

Figur 0-11 Naturtyper omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 langs Tilløb til As-Rårup Skelbæk.

Natura 2000-beskyttelse

Vandløbsforekomsten og de tilstødende arealer ligger ikke i et Natura 2000 område. Det nærmeste Natura 2000 område er Natura 2000 område nr. 78

Skove langs nordsiden af Vejle Fjord. Dette område ligger ca 4,5 km syd for Tilløb til As-Rårup Skelbæks udspring.

Bilag IV-arter

I henhold til habitatdirektivets artikel 12 skal EU-medlemslande indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller udenfor. Bilag IV-arterne er ligeledes beskyttet efter § 29 a i naturbeskyttelsesloven, under navnet bilag 3 arter. Bilag IV-arterne må ikke bevidst forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet er gældende i forhold til alle livsstadier. Yngle- eller rasteområder må ligeledes ikke beskadiges eller ødelægges.

Ifølge DMUs faglige rapport nr. 635 vedrørende habitatdirektivets bilag IV arter kan odder, stor vandsalamander, markfirben og spidssnudet frø forekomme omkring vandløbsforekomsten. Der er dog ikke kendskab til, hvorvidt de nævnte arter konkret forekommer inden for undersøgelsesområdet. Derudover må det forventes, at der forekommer flere af de flagermusearter, som er omfattet af bilag IV.

Planloven

Planlovens formål er at sikre, at den sammenfattende fysiske planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Okkerloven

Okkerloven har til formål at forebygge og bekæmpe okkergener i bl.a. vandløb. Ifølge loven skal dræninger og udgrøftninger indenfor jordbrugserhvervet beliggende i de okkerpotentielle områder klasse I og II godkendes af kommunen. Udpegningen af okkerpotentielle områder indikerer risiko for udvaskning af okker i forbindelse med sænkning af grundvandsstanden. I forbindelse med øvrige tiltag der har samme effekt på grundvandsforholdene skal risikoen for udvaskning af okker tilsvarende vurderes efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven.

Vandløbsloven

Tilløb til As-Rårup Skelbæk er omfattet af vandløbsloven. Vandløbslovens har til formål at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af overfladevand samt spildevand og drænvand – under hensyntagen til de miljømæssige interesser. Generelt skal der gives tilladelse til vandløbsrestaureringer efter § 37 i vandløbsloven, da der ikke må gennemføres vandløbsrestaurering uden vandløbsmyndighedens tilladelse. Hedensted Kommune er vandløbsmyndighed og skal derfor give tilladelsen.

Bygge- og beskyttelseslinjer

Tilløb til As-Rårup Skelbæk er ikke omfattet af åbeskyttelseslinje, men på den nederste strækning ligger vandløbet i skovbyggelinje (Figur 0-12). Der er ingen beskyttede sten- og jorddiger ved vandløbsforekomsten. Der er ingen kirkebyggelinjer i ådalen.

Figur 0-12 Bygge- og beskyttelseslinjer i området omkring vandløbsforekomsten.

Fredninger og kulturhistorie

Jævnfør Danmarks arealinformation er der ingen fredede fortidsminder langs ådalen på indsatsstrækningen. I følge museumslovgivningen skal museer inddrages, for at afgøre om jordfaste fortidsminder vil blive berørt af projekter i ådalene, hvor der projekteres jordarbejder. Ved en evt. realisering skal Hedensted museum orienteres.

Skovrejsning

Ifølge kommuneplanen på arealinfo.dk er ådalen omkring vandløbsforekomsten flere steder udlagt som areal hvor skovrejsning er uønsket (Figur 0-13).

Figur 0-13 Arealer udlagt til områder hvor skovrejsning er uønsket.

Tekniske anlæg

Veje, broer og bygninger

Der findes en bro på projektstrækningen. Det drejer sig om broen hvor Nøttrupvej krydser Skelbæk. Derudeover er der 4 markoverkøresler.

Dræning

Der er ikke indhentet drænoplysninger, da de eksisterende drænudløb er opmålt, under vandløbsopmålingen. Ligeledes forventes det ikke, at de projekterede tiltage har den store indvirkning på de eksisterende dræn udløb.

Ledninger

Der er ikke indhentet ledningsoplysninger i forbindelse med undersøgelserne, da de projekterede tiltag ikke kræver et større jordarbejder.

Skitseprojektering

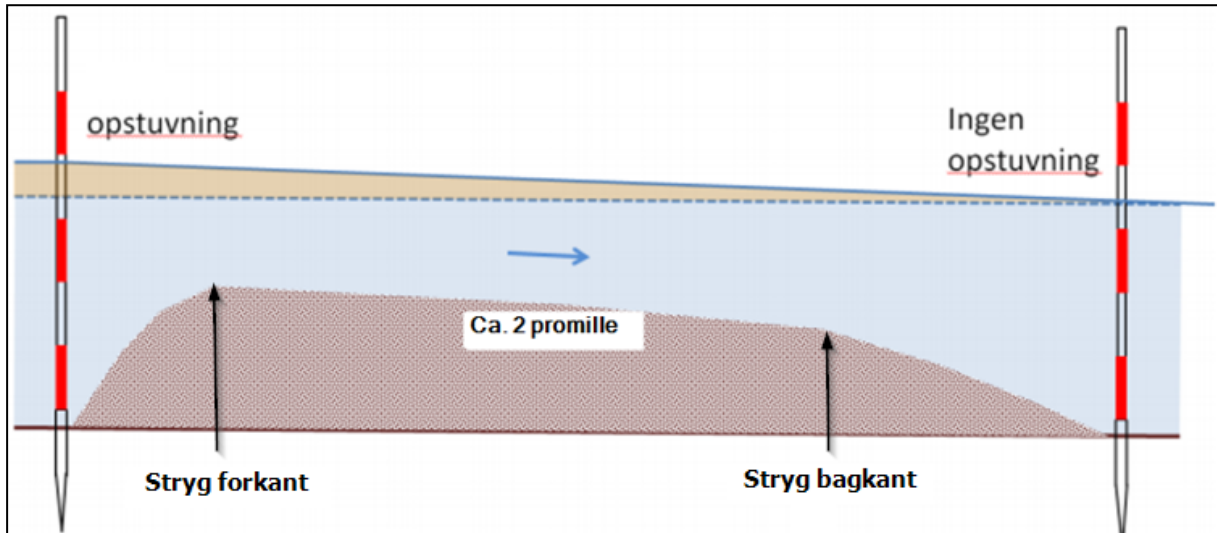
Formålet med forundersøgelsen er at belyse hvordan de fysiske forhold i vandområdet kan forbedres, så den økologiske tilstand højnes. Der er i dag ikke målopfyldelse på strækningen, grundet mangel på fisk i vandløbet. Ligeledes er der i forbindelse med besigtigelse af vandløbet, lokaliseret fire steder der på nuværende tidspunkt fungerer som spærringer for vandløbsfaunaen.

Gennem forundersøgelsen og lodsejerdialog er det besluttet, at restaureringen gennemføres ved at den fysiske variation øges på vandområdet nederste strækning, via udlægning af groft materiale. Ved gennemgangen af vandløbet blev der fundet 4 rørbroer, der fungerer som faunaspærringer. For at projektere en løsning for vandløbet der vil tilgodese den økologiske tilstand, er der derfor søgt om tilføjelse af et supplerende virkemiddel (Fjernelse af fysiske spærringer), i tillæg til udlægning af groft materiale. Dette er godkendt og der skitseres derfor et projekt med udlægning af groft materiale samt fjernelse af fysiske spærringer.

Udlægning af groft materiale

Med udgangspunkt i de eksisterende forhold samt dialog med Hedensted Kommune etableres 11 gydebanks på indsatsstrækningen. Disse er udvalgt på

baggrund af faldforhold, eksisterende substratsammensætning samt adgangsforhold. Sidstnævnte har været en nødvendighed, da der er lange stræk, hvor det vurderes meget vanskeligt at komme ned til åen med maskiner og grus. Udlægningen af grus udføres som etablering af 11 gydebanker, jf. DTU's vejledning. Som udgangspunkt etableres gydebankerne ved at hæve den eksisterende bundkote med ca. 15-30 cm på bankens forkant. Gydebanken anlægges med et fald på ca. 3-4 ‰. Bankernes længde er i størrelsesordenen 4-10 m. Bankerne skal anlægges, så bagkanten glider jævnt over i den eksisterende bundkote – dvs. der skal ikke være et fald/styrt ved afslutningen af banken.

Figur 0-1 Principskitse af gydebanke. Kilde: [DTU Aqua](#).

Gydebankerne anlægges med flg. substratsammensætning:

- 75 % sten på 16-32 mm
- 25 % sten på 33-64 mm

Efter gydebankernes etablering suppleres med enkelte skjulesten i størrelsen 128 – 256 mm. Disse lægges med en frekvens af 1-3 sten pr. lbm afhængig af vandløbsbredden.

Ved etableringen af gydebankerne er det væsentligt, at materialet lægges lidt op af brinkerne, så vandet ikke kan løbe på siderne af banken og på sigt erodere et forløb, der løber udenom gydegruset. Forud for udlægningen skræbes kantvegetationen af på den brink, hvor der arbejdes fra. Herved udvides bundbredden marginalt samtidig med at grusmaterialet ikke placeres i et tykt vækstlag.

I bilag 2 fremgår de enkelte gydebankers placering på et tiltagskort. Det er samlet estimeret, at der skal anvendes ca. 40 m³ grus til gydebankerne, samt 200 skjulesten.

Fjernelse af fysiske spærringer

Det planlægges at foretage fjernelse af fysiske spærringer 4 steder i vandløbet. 2 af de eksisterende rørbroer der udgør spærringerne, kan fjernes helt, da de ikke bruges som overgang. Det drejer sig om rørbroen længst opstrøms i vandløbet, samt den lige umiddelbart før afslutningen af vandløbet. De resterende 2 rørbroer skal fortsat bruges som overgang og der planlægges derfor en omlægning/udskiftning af de 2 rør, så der etableres fri faunapassage gennem rørene.

Lodsejerdialog

I forbindelse med forundersøgelsen har der været dialog med de lodsejere, der ejer arealerne hvor gydebankerne tænkes etableret, samt ændringerne ved rørbroerne. Efter interview over telefonen og fremsendt kort med skitser over projektet, kan det konkluderes, at der er en positiv holdning til projektet fra de involverede lodsejere. De er indforstået med projektet omfang og ønsker videre deltagelse i projektet.

Økonomi og omkostningseffektiviteten

I dette afsnit beskrives et overslag på de samlede anlægsudgifter og det vurderes, om projektet er omkostningseffektivt ift. referenceværdien. I nedenstående overslag på anlægsudgifterne er anlægsarbejderne set som en samlet entreprise. Overslag er baseret på erfaringstal. Ift. håndtering af overskudsjord, så er det antaget at dette kan spredes ud på nærliggende marker.

Tabel 0-1 Økonomisk overslag på anlægsarbejderne.

Projektelement	Pris (DKK, ekskl. moms)
Etablering og drift af arbejdsplads	45.000
Køreplader og adgangsveje	20.000
Etablering af 11 stk. gydebanks (inkl. materialer)	36.000
Udlægning af skjulesten ca. 200 stk. (128 – 256 mm)	25.000
Fjernelse af fysiske spærringer, rørboer nedlægges	10.000
Fjernelse af fysiske spærringer, rørboer omlægges	50.000
I alt	186.000

Omkostningseffektivitet

Jf. [bekendtgørelsen](#) er realiseringen af projektet ikke omkostningseffektiv, hvis det ansøgte beløb for realiseringen, er mere end 1,5 gange referenceværdien for vandforekomsten. Vejledende referenceværdi for gennemførelse af mindre restaureringer i type 1 vandløb er 45.000 kr/km. Da vandløbsforekomsten/indsatsstrækningen i As-Rårup Skelbæk er 2,814 km resulterer dette i en referenceværdi på 126.630 kr. For at være omkostningseffektiv skal projektet kunne realiseres for 189.945 kr. Det bemærkes, at denne referenceværdi er beregnet ud fra anvendelse af et virkemiddel (udlægning af groft materiale), da der ved ansøgning om projektet udelukkende var dette virkemiddel med i projektet. Det supplerende virkemiddel (Fjernelse af fysiske spærringer) er kommet til senere og dette giver derfor ikke anledning til en forøgelse af referenceværdien.

Den samlede økonomi til anlægsomkostninger er estimeret 186.000 kr. Anlægsudgifterne er dermed indenfor rammerne af omkostningseffektiviteten, men efterlader ikke meget til yderligere udgifter såsom udbud, tilsyn og kommunens interne håndtering af projektrealiseringen. I forbindelse med forundersøgelsen er der givet tilladelse til skift af virkemiddel, da der blev identificeret 4 fysiske spærringer på vandløbet. Ved 2 af disse skal der foretages udskiftning af rørboerne, hvilket har givet en presset økonomi. Af hensyn til den fremtidige målopfyldelse i vandløbet, er det dog afgørende at der foretages de beskrevne udskiftninger af rørboerne. Det beskrevne projekt, inkl. fjernelse af

spærringer er derfor det nødvendige projekt for vandløbet og da projektet er indenfor den tilgængelige økonomi, vurderes det realistisk at gå videre mod en realisering af projektet.

Tidsplan

Som udgangspunkt anbefales det, at anlægsarbejderne gennemføres i sommerhalvåret f.eks. umiddelbart før eller efter sommerferien. Hermed mindskes risikoen for negativ påvirkning af maskinkørsel på de ånære arealer. Under forudsætning af at anlægsfasen udføres sammenhængende, vurderes projektet at kunne gennemføres på 8 uger.

Konklusion forundersøgelsen

Formålet med forundersøgelsen er at belyse, hvordan de fysiske forhold i vandområdet kan forbedres, så de understøtter en positiv udvikling for fisk, smådyr og planter samt alger, så god økologiske tilstand kan indfinde sig på sigt. Gennem forundersøgelsen, og ved dialog med Hedensted Kommune og de berørte lodsejere, er det besluttet, at restaureringen overordnet gennemføres ved udlægning af groft materiale i form af 11 gydebanker samt fjernelse af fysiske spærringer 4 steder. Konkret udføres projektet ved udlægning af sten og grus i gydebanker med varierende længde og et fald på omkring 3-4 ‰. Gydebankerne vil skabe en større variation i Tilløb til As Rårup Skelbæk, og bidrage til bedre gydemuligheder for fisk. De 4 fysiske spærringer fjernes ved at 2 rørbroer helt nedlægges, mens der skal foretages udskiftning af rørbroerne ved de 2 sidste.

Ud af alle de biologiske kvalitetselementer er det især manglen på fisk i Tilløb til As-Rårup Skelbæk, som gør, at den er registreret som "dårlig" økologisk tilstand. Der er observeret meget få ørreder i vandløbet, de er dog til stede i vandløbssystemet. Det vurderes derfor, at etablering af gydebanker samt fjernelse af fysiske spærringer vil have en væsentlig effekt på gydende fisk og smolt i vandløbet.

Med de projekterede tiltag vil de fysiske forhold i vandløbet blive bedre, så de kan understøtte målopfyldelse i det samlede vandområde. En forudsætning for en fremtidig målopfyldelse er dog, at vandkvaliteten er god, og at der er et tilpas lavt prædationstryk.

Jævnfør afsnit 0, er det muligt at holde udgifter til realisering under 1,5 gange referenceværdien, og projektforslaget er dermed omkostningseffektivt.

Alle de berørte lodsejere er positive overfor projektet.

Samlet set er der derfor grundlag for at gå videre med en detailprojektering, da projektet kan gennemføres omkostningseffektivt, og samtidig leve op til kravene i gældende bekendtgørelser.

Detailprojektering

I de følgende afsnit beskrives de udvalgte projektforslag på detailniveau således, at nærværende detailbeskrivelse senere kan anvendes som grundlag for udarbejdelse af et egentligt udbudsmateriale forud for en evt. realisering.

I de følgende afsnit laves henvisninger til vandløbets stationering. Der anvendes en projektilpasset stationering af vandløbet ved beskrivelsen af de enkelte tiltag.

Arbejdsplads og adgangsveje

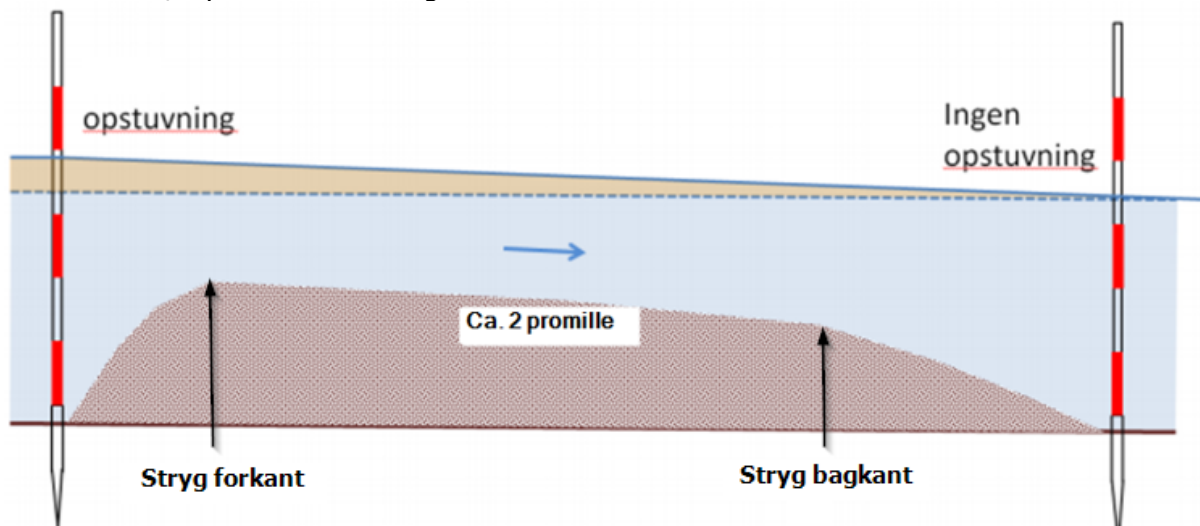
Adgangsforholdene til de enkelte indsatser aftales med lodsejerne forud for en eventuel realisering, da de i høj grad afhænger af arealanvendelsen på det pågældende tidspunkt. Adgangsforholdene varierer generelt meget i forhold til

de enkelte tiltag. Der kan være tilfælde med blød bund på de ånære arealer. På bilag 2 er der indtegnet forslag til relevante adgangsveje.

Ved beskrivelsen af de enkelte projekttiltag er der angivet et overslag over behovet for at anvende køreplader. Dette inkluderer håndtering og leje af pladerne i 8 uger. Det bemærkes dog, at behovet for køreplader i høj grad afhænger af valget af entreprenørmaskiner samt vejrliget under udførelsen. Det anbefales, at arbejdet i overvejende grad udføres af maskiner med brede bælter. Herved kan anvendelsen af køreplader mindskes. Grundet den megen terrestrisk natur i området, er det dog væsentlig, at der ved etableringen tages hensyn til underlaget, så der ikke laves varige skader.

Etablering af gydebanks

Der er projekteret 11 gydebanks på indsatsstrækningen. Disse er udvalgt på baggrund af faldforhold, eksisterende substratsammensætning samt adgangsforhold. Sidstnævnte har været en nødvendighed, da der er lange stræk, hvor det vurderes meget vanskeligt at komme ned til åen med maskiner og grus. Gydebanks etableres efter DTU Aqua's vejledning. Som udgangspunkt etableres gydebanks ved at hæve den eksisterende bundkote med ca. 15-25 cm på bankens forkant. Gydebanks anlægges med et fald på ca. 3-4 ‰. Bankernes længde er i størrelsesordenen 4-10 m. Bankerne skal anlægges, så bagkanten glider jævnt over i den eksisterende bundkote – dvs. der skal ikke være et fald/styrt ved afslutningen af banken.

Figur 0-1 Principskitse af gydebank. Kilde: [DTU Aqua](#).

Gydebanks etableres med flg. substratsammensætning:

- 75 % sten på 16-32 mm
- 25 % sten på 33-64 mm

Efter bankernes etablering suppleres med enkelte skjulesten i størrelsen 128 – 256 mm. Disse lægges med en frekvens af 1-3 sten pr. lbm afhængig af vandløbsbredden.

Ved etableringen af gydebanks er det væsentligt, at materialet lægges lidt op af brinkerne, så vandet ikke kan løbe på siderne af banken og på sigt erodere et forløb, der løber udenom gydegruset. Forud for udlægningen skræbes kantvegetationen af på den brink, hvor der arbejdes fra. Herved udvides bundbredden marginalt samtidig med at grusmaterialet ikke placeres i et tykt vækstlag.

I bilag 2 fremgår de enkelte gydebanks placering på et matrikelkort. I bilag 3 ses et længdeprofil af de projekterede gydebanks. I bilaget er den eksisterende vandløbsbund sammenplottet med den projekterede og der er foretaget

vandspejlsberegninger baseret på en sommermiddel, vintermiddel og vintermedianmaks afstrømning.

De enkelte gydebanker

I det følgende gennemgås de enkelte gydebanker med fokus på relevante lokalitetsspecifikke forhold. Nummereringen starter længst opstrøms på strækningen.

Tabel 0-1. Dimensioner og placering af grusbanker.

Gydebanke	St start m	St slut m	Længde m	Tykkelse m	Bredde m	m ³ grus
1	2100	2110	10	0,20	1	4
2	2133	2143	10	0,25	1,5	5
3	2217	2227	10	0,25	1,5	5
4	2252	2258	6	0,20	1,5	3
5	2275	2284	9	0,25	1,5	5
6	2489	2493	4	0,20	1,5	2
7	2530	2535	5	0,25	1,5	3
8	2565	2570	5	0,25	1,5	3
9	2606	2612	6	0,20	1,5	3
10	2632	2638	6	0,20	1,5	3
11	2662	2668	6	0,20	1,5	3
Sum			77			39

Etablering af gydebanker nr. 1 (st. 2100-2110)

Gydebanke nr. 1 startes i st. 2100, hvor bunden hæves fra kote 9,55 m til 9,75 m. Gydebanken laves ca. 10 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 9,71 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1 m. Denne bredde øges en smule ved udlægningen af gydegrus, da en bredere del af profilet tages i brug. Anlæggene er ca. 1:1,5 på dette stræk.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken kunne fungere som transportvej.

Der skal anvendes ca. 4 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 2 (st. 2133-2143)

Gydebanke nr. 2 startes i st. 2133, hvor bunden hæves fra kote 9,42 m til 9,65 m. Gydebanken laves ca. 10 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 9,61 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m. Denne bredde øges en smule ved udlægningen af gydegrus, da en bredere del af profilet tages i brug. Anlæggene er ca. 1:1,5 på dette stræk.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken kunne fungere som transportvej.

Der skal anvendes ca. 5 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken

Etablering af gydebanker nr. 3 (st. 2217-2227)

Gydebanke nr. 3 startes i st. 2217, hvor bunden hæves fra kote 8,27 m til 8,45 m. Gydebanken laves ca. 10 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 8,41 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m. Denne bredde øges en smule ved udlægningen af gydegrus, da en bredere del af profilet tages i brug. Anlæggene er ca. 1:1,5 på dette stræk.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 5 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 4 (st. 2252-2258)

Gydebanke nr. 4 startes i st. 2252, hvor bunden hæves fra kote 7,38 m til 7,55 m. Gydebanken laves ca. 6 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og slutes således i kote 7,51 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m. Denne bredde øges en smule ved udlægningen af gydegrus, da en bredere del af profilet tages i brug. Anlæggene er ca. 1:1,5 på dette stræk.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 5 (st. 2275-2284)

Gydebanke nr. 5 startes i st. 2275, hvor bunden hæves fra kote 6,28 m til 6,50 m. Gydebanken laves ca. 9 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og slutes således i kote 6,46 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m. Denne bredde øges en smule ved udlægningen af gydegrus, da en bredere del af profilet tages i brug. Anlæggene er ca. 1:1,5 på dette stræk.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 5 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 6 (st. 2489-2493)

Gydebanke nr. 6 startes i st. 2489, hvor bunden hæves fra kote 4,02 m til 4,19 m. Gydebanken laves ca. 4 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og slutes således i kote 4,17 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 2 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 7 (st. 2530-2535)

Gydebanke nr. 7 startes i st. 2530, hvor bunden hæves fra kote 3,47 m til 3,71 m. Gydebanken laves ca. 5 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og slutes således i kote 3,68 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 8 (st. 2565-2570)

Gydebanke nr. 8 startes i st. 2565, hvor bunden hæves fra kote 2,94 m til 2,11 m. Gydebanken laves ca. 5 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 2,09 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 9 (st. 2606-2612)

Gydebanke nr. 9 startes i st. 2606, hvor bunden hæves fra kote 2,60 m til 2,77 m. Gydebanken laves ca. 6 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 2,74 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 10 (st. 2632-2638)

Gydebanke nr. 10 startes i st. 2632, hvor bunden hæves fra kote 2,40 m til 2,57 m. Gydebanken laves ca. 6 m langt og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 2,53 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Etablering af gydebanker nr. 11 (st. 2662-2668)

Gydebanke nr. 11 startes i st. 2662, hvor bunden hæves fra kote 2,06 m til 2,24 m. Gydebanken laves ca. 6 m lang og anlægges med et fald på ca. 4 promille og sluttet således i kote 2,21 m. Vandløbets bundbredde i det pågældende område er ca. 1,5 m.

Det vurderes, at vandløbet nemmest kan tilgås fra venstre brink set i nedstrøms retning, her vil marken og engen kunne fungere som transportvej. Der skal muligvis bruges køreplader i engarealet. Der skal fjernes enkelte mindre træer, for at få adgang til vandløbet.

Der skal anvendes ca. 3 m³ gydegrus og 10 stk. håndsten til opbygning af gydebanken.

Fjernelse af fysiske spærringer

Nedlæggelse af rørbroer

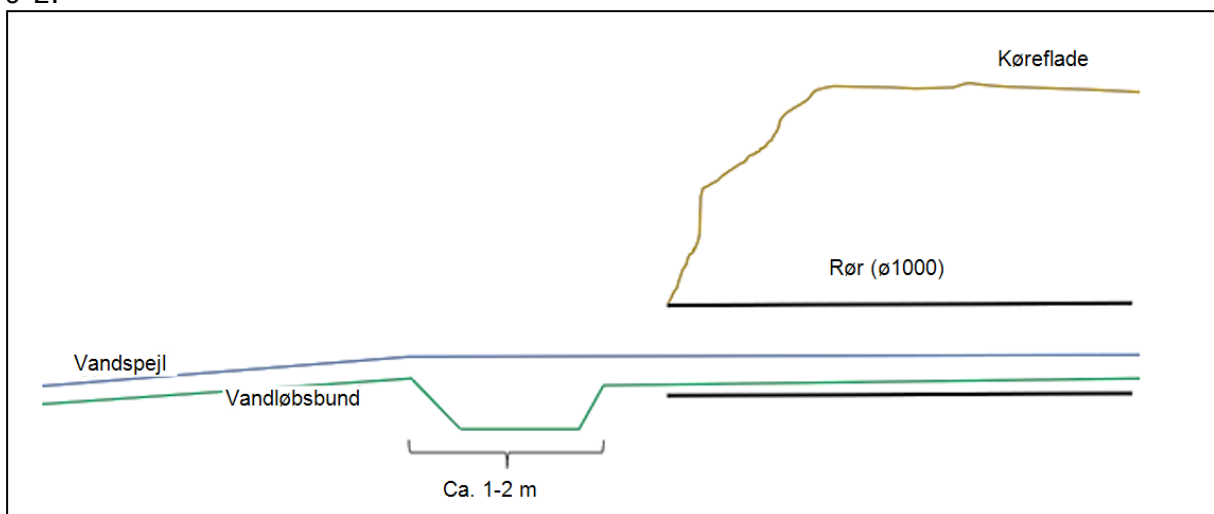
Der projekteres nedlæggelse og dermed fjernelse af de eksisterende rør ved 2 af de fysiske spærringer. Ved begge rørbroer fjernes det eksisterende betonrør og bortskaffes efter gældende regler for affaldshåndtering. Efterfølgende laves mindre tilpasninger af vandløbsbrinkerne og materiale der fjernes spredes ud på marken i nærheden. Der udlægges ikke materiale på vandløbsbunden, men det sikres at der er en ubrudt vandløbsbund og at faldet på vandløbsbunden følger det generelle fald på vandløbet de pågældende steder.

Den ene rørbro der fjernes, er placeret længst opstrøms i vandløbet (st. 221 m). Ved denne rørbro fjernes det 7 m lange Ø250 beton rør, og der etableres et åbent forløb. Ved røråbnings start etableres bunden i kote 63,15 m, og ved slut skal bunden være i kote 62,75 m. Bundbredden på strækningen er 0,5 m, og brinkerne skal efter mindre tilretninger have et anlæg 1:1,5.

Den anden rørbro der fjernes, er placeret længst nedstrøms i vandløbet (st. 2.753 m). Ved denne rørbro fjernes det 5 m lange Ø300 betonrør, og der etableres et åbent forløb. Ved røråbnings start etableres bunden i kote 0,60 m, og ved slut skal bunden være i kote 0,30 m. Bundbredden på strækningen er 1 m, og brinkerne skal efter mindre tilretninger have et anlæg 1;1,5.

Udskiftning af rørbroer

Der projekteres udskiftning af rør ved 2 rørbroer. Ved den ene rørbro fjernes det eksisterende betonrør og bortskaffes efter gældende regler for affaldshåndtering. Efterfølgende genetableres med et nyt rør som beskrevet nedenfor. Ved den anden rørbro genanvendes det eksisterende rør. Generelt etableres de nye rørbroer som vist på principskitzen nedenfor i Figur 0-2.

Figur 0-2 Principskitse/længdeprofil af rørbro.

Den ene rørbro der udskiftes er placeret i st. 1.132 m og fungerer som overkørsel mellem dyrkede marker. Det nuværende Ø350 rør udskiftes med et nyt Ø500 betonrør, hvorved der bliver plads til en naturlig vandløbsbund i det fremtidige rør. Der fyldes ca. 20 cm bundsubstrat ind i røret. Dvs. røret sænkes ca. 20 cm under den omgivende bundkote og bunden fortsætter således blot ind i røret.

Rørbroen længde øges med 4 m, så den nye rørbro vil være fra st. 1.130 m til 1.146 m, hvilket giver en rørlængde på 16 m. Det nye rør etableres med bundkote i den opstrøms ende i kote 31,80 m, og røret anlægges med et fald på 5 promille. Umiddelbart nedstrøms røret laves en lille, stensikret fordybning med det formål at mindske vandets energi ved store afstrømninger. Det bemærkes, at denne fordybning ikke er medtaget i VASP længdeprofil over de projekterede forhold og at det dermed på længdeprofil fremgår som der stadig er et fald ud af det fremtidige rør, men dette er ikke tilfældet.

Det eksisterende kørelag fjernes og lægges i depot. Efter etablering af det nye rør, genanvendes dette materiale som det nye kørelag. Kørefladen på den eksisterende jordvej er kote 34,05 m. Røret vil få overkant i kote 32,60 m. Der vil således være et jorddække over røret på ca. 150 cm.

Den anden rørbro der udskiftes er placeret i st. 2.263 m og fungerer som overkørsel mellem engarealer. Det nuværende Ø500 rør genbruges dette sted,

da røret er helt nyt. Der fyldes ca. 20 cm bundsubstrat ind i røret. Dvs. røret sænkes ca. 20 cm under den omgivende bundkote og bunden fortsætter således blot ind i røret.

Rørbroen længde bliver 7 m. Det nye rør etableres med bundkote i den opstrøms enden i kote 6,60 m, og røret anlægges med et fald på 5 promille. Umiddelbart nedstrøms røret laves en lille, stensikret fordybning med det formål at mindske vandets energi ved store afstrømninger. Det bemærkes, at denne fordybning ikke er medtaget i VASP længdeprofil over de projekterede forhold og at det dermed på længdeprofil fremgår som der stadig er et fald ud af det fremtidige rør, men dette er ikke tilfældet.

Det eksisterende kørelag fjernes og lægges i depot. Efter etablering af det nye rør, genanvendes dette materiale som det nye kørelag. Køreflader på den eksisterende jordvej er kote 8,25 m. Røret vil få overkant i kote 7,10 m. Der vil således være et jorrdække over røret på ca. 100 cm.

Konsekvensvurdering

Nærværende afsnit fokuserer på konsekvenserne af de i afsnit 4 præsenterede projekttiltag.

Vandløbsforhold

Fysiske forhold

Som beskrevet i afsnit 3 er de fysiske forhold i Tilløb til As-Rårup Skelbæk på største del af strækningen gode. Her masser af sving samt stor variation i dybde- og breddeforholdene, ligeledes er der fra station 0 til 2.100 fine mængder af groft substrat. Dog er mængden af småt groft substrat forholdsvis lille fra station 2100 til udløbet i Rårup Å. Dette skyldes ikke at det ikke er til stede i jorden, men at det med tiden er blevet dækket med sandholdigt sediment, eller gravet bort i forbindelse med oprensning af vandløbet. Det må formodes at der har været samme mængde groft materiale på den nederste strækning, som den opstrøms del af vandløbet. Udover denne mangel på groft materiale, er der 4 fysiske spærringer på vandløbet i form af rørbroer med styrt i den nedstrøms ende.

Derfor er der projekteret en række tiltag, med det formål at forbedre de fysiske forhold i Tilløb til As-Rårup Skelbæk. Herunder grus- og stenbanker med varierende kornstørrelser, samt fjernelsen af fysiske spærringer. Alt sammen med det formål at forbedre de fysiske forhold og tilføre noget af det sten og grus, der sandsynligvis har været naturligt i området, samt skabe fri faunapassage i vandløbet. Udover at bidrage med groft substrat vil gydebankerne lokalt medvirke til at øge strømhastigheden og dermed skabe et mere varieret strømningsmønster. Ved fjernelse af de fysiske spærringer, sikres fri passage for fisk og smådyr. Dette vil have en alt afgørende betydning, for at opnå god økologisk tilstand i vandløbet.

Vandstandsforhold

I bilag 3 præsenteres et længdeprofil med de projekterede ændringer i Tilløb til As-Rårup Skelbæk. På længdeprofilet er der samplottet sommermiddel, vintermiddel og vintermedianmaks for såvel den nuværende som den fremtidige situation. Generelt vil gydebankerne få en forholdsvis begrænset effekt på vandstanden i åen. Det kan ses ved at sammenligne de eksisterende afvandingsforhold med de projekterede afvandingsforhold i bilag 3. Der ses en meget begrænset påvirkning af vandstanden ved et vintermedianmaksimum og vintermiddel afstrømning.

Den største forskel i vandstanden ses ved en sommermiddel afstrømning. Her vil der umiddelbart opstrøms gydebankerne være en vandstandsstigning på mellem 5-10 cm. Enkelte gydebanker har en større påvirkning af vandspejlet på ca. 20 cm ved en sommermiddel afstrømning, hvis det udregnes i VASP. Påvirkningen

vil dog ikke være så stor i virkeligheden, da vandspejlet hurtigt udligner sig. Det tager VASP ikke højde for i de simple vandspejlsberegninger.

Ved fjernelse af de 4 fysiske spærringer vil der ikke ske ændringer i vandstanden i vandløbet, da bunden i de 2 nye rør følger den eksisterende bund og de nye rør er samme eller større dimension end de eksisterende. Ved de 2 rør der fjernes helt vil den fremtidige bund også følge den generelle bund i området og dermed vil vandstanden ikke ændres.

Biologiske forhold

På baggrund af den fysiske vandløbsgennemgang var der særligt to forhold, som vurderes afgørende for den manglende målopfyldelse, nemlig spærringer i vandløbet samt mangel på groft substrat på den nederste strækning. Det vurderes at den dårlig tilstand for fisk vil højnes ved fjernelse af spærringerne samt udlægning af groft materiale i form af grus og sten. Dette vil skabe fri passages samt sikre dem gyde- og levesteder i vandløbet. Forbedring af den fri passage samt de fysiske forhold, vil kunne afspejles i bestandstætheder og udbredelse hos fiskene, hvilket vil være med til at skabe målopfyldelse.

Fisk

Der er i forbindelse med projektet defineret 11 lokaliteter, hvor der udlægges gydebanker i en fraktion, der medfører, at de vil være velegnede som gydehabitat for ørred, lampretter, m.m. Derudover vil projektet generelt øge den fysiske variation i vandløbet og dermed forbedre de fysiske levevilkår for flere fiskearter.

En velfungerende gydebanke kan producere en del ungfisk, der sidenhen kan sprede sig og kolonisere vandløbet. Gydebankerne er placeret på den nederste del af Tilløb til As-Rårup Skelbæk, da der her er de bedste fald forhold til gydebanker, samt mangel på grus og sten i vandløbet. Gydebankerne vil producere yngel og ungfisk, som kan være med til at kolonisere hele strækningen, samt nedstrøms vandløb. De projekterede tiltag vurderes derfor at kunne forbedre tilstanden for fiskefaunaen markant, og dermed kan Tilløb til As-Rårup Skelbæk Å potentielt opnå "god økologiske tilstand". I den forbindelse bør det nævnes, at der kan være faktorer, der påvirker fiskebestanden negativt uagtet, at de fysiske forhold er gode. Det gælder fx kemiske påvirkninger eller prædation.

Der er projekteret 4 fjernelser af spærringer, i form af rørdøb med fald ud af røret. Fjernelse af disse spærringer har afgørende betydning for den fremtidige fiskebestand i vandløbet og dermed for opnåelse af mindst god økologisk tilstand. Vandløbet har naturlige gode forhold for fisk, og med etablering af de planlagte gydebanker vil Tilløb til As-Rårup Skelbæk opnå optimale betingelser for fisk.

Planter

Tilstanden baseret på vandløbsplanter er "ukendt" i indeværende og kommende planperiode. Projekttiltagene forbedrer de fysiske forhold på strækningen, hvilket på sigt vil være til gavn for en endnu mere divers vandløbsflora. Faktorer som grødeskæring og lysindfald har dog også stor betydning for den økologiske tilstand vurderet vha. vandplanterne – forhold der ikke ændres gennem dette projekt.

Smådyr

Tilstanden baseret på Smådyr er "god" i indeværende og kommende planperiode. Fjernelse af fire spærringer vil sikre at smådyr kan vandre frit op igennem vandløbssystemet, hvilket vil resultere i en større udbredelse i vandløbet. Udlægning af groft materiale i form af grus sten og dødt ved, vil være med til at skabe en større variation på vandløbsbunden. Dette vil betyde flere levested for smådyr, og være med til at forbedre forholdene i vandløbet.

Okker

De projekterede gydebanker hæver i visse områder vandstanden marginalt, og kan dermed potentielt begrænse okkerudvaskningen. Det vurderes dog som så begrænset en effekt, at det ikke vil få en reel indflydelse på vandløbets kemi. Tilløb til As-Rårup Skelbæk virker ikke påvirket af okker, og det vurderes derfor, at projekttiltagende ikke har nogen indvirkning på okkerudledning i vandløbsforkomsten.

Arealanvendelse

De projekterede tiltag resulterer typisk i en vandstandshævning på 10-15 cm umiddelbart opstrøms gydebankerne. Ved store afstrømningshændelser vil forskellen blive endnu mindre. Da arealanvendelsen på den nederste strækning generelt er meget ekstensiv, og da der er meget få drænrør, vurderes det, at de projekterede tiltag har en minimal effekt på de ånære arealer og dermed arealanvendelsen.

Planforhold og administrationsgrundlag

Vandområdeplanen

Som beskrevet i afsnit 0 forventes projektet at forbedre forholdene for alle tre parametre: Smådyr, fisk og vandløbsplanter. Og det vurderes som realistisk, at der vil være minimum god økologisk tilstand efter en projekrealisering.

National beskyttet natur

Projektets effekt på afvandingsforholdene langs Tilløb til As-Rårup Skelbæk er så begrænset, at det ingen betydende effekt vil få på de ånære, §3-beskyttede naturtyper. Dette under forudsætning af, at der ved anlægsarbejdet tages hensyn til de beskyttede arealer.

I forhold til Tilløb til As-Rårup Skelbæk, der ligeledes er omfattet af naturbeskyttelsesloven, skal der søges dispensation fra §3, da tilstanden ændres som følge af projektet.

Natura 2000-beskyttelse

Projektet vurderes grundet afstanden ikke at have nogen indflydelse på det nærmest Natura 2000-habitatområde nr. 78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord.

Bilag IV-arter

I henhold til habitatdirektivets artikel 12 skal EU-medlemslande indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller udenfor. Projektet forventes ikke at påvirke nogle bilag IV-arter negativt. Den eneste bilag IV-art, som forventet findes i vandløbet, er odder, som ikke påvirkes af projektets anlægsfase, da anlægstiltagene er relativt begrænsede og ikke vil forstyrre vandløbet over længere perioder. Efter en realisering forventes fiskebestanden at øges og dermed får odderen et bedre fødegrundlag i å-systemet.

Miljøvurderingsloven

Vandløbsrestaureringer optræder på bilag 2 af VVM-bekendtgørelsen og skal derfor screenes for VVM pligt inden udførelse.

Okkerloven

Projektet sænker ikke vandspejlet, og der er således ikke behov for at søge om godkendelse.

Vandløbsloven

Da projektet indeholder tiltag hvori der indgår restaurering af vandløb, kræver gennemførelse af projektet godkendelse efter vandløbsloven, idet der ikke må ændres på et vandløbs skikkelse eller gennemføres restaureringsforanstaltninger uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Fredninger og kulturhistorie

I nærværende projekt gennemføres ikke jordarbejder, hvorfor der ikke er taget kontakt til det lokale museum. I forbindelse med en eventuel anlægsfase skal der tages hensyn til de enkelte sten- og jorddiger, der forekommer i ådalen.

Tekniske anlæg

Veje, broer og bygninger

Der er projekteret omlægning af to rørbroer, hvor det ene rør genbruges og det andet udskiftes fra et Ø350 til et Ø500. Der er eftersendt ansøgning om udskiftning af en tredje rørbro fra et Ø350 til et Ø1000. Da dimensionerne bevares eller forøges, vurderes det, at den projekterede vandspejlsstigning ikke vil have en væsentlig effekt på vandafledningen gennem rørbroerne.

Dræning

I forbindelse med projektet er der registreret enkelte synlige dræn og grøfter, og tiltagene er placeret under hensyntagen hertil. Dette skal ligeledes være i fokus ved en eventuel detailprojektering, og på den baggrund sikres det, at projektet ikke får nogen betydende effekt på drænforholdene i området.